

राऊतांचा मुख्यमंत्र्यांना टोला

मुंबई, दि. १९ प्रतिनिधी

खासदार संजय राऊत यांनी तहवूर राणाच्या प्रत्यार्पणावरून भाजपवर निशाणा साधला आहे. तहवूर राणाला भारतात आणण्यामागे राजकीय हेतू असल्याचा दावा संजय राऊत यांनी केला. बिहार निवडणुकीदरम्यान त्याला फार्सी दिली जाईल, असेही संजय राऊत म्हणाले. त्यावर मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी शहरातील टोला लगावला होता. आता संजय राऊतांनीही मुख्यमंत्र्यांना प्रत्युत्तर दिले आहे. "मी मुखांना उत्तरे देत नाही. तुम्ही हे चालवा मी पुन्हा सांगतोय. मी मुखांना उत्तरे देत नाही," असे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस म्हणाले होते. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीसांचा हा व्हिडीओ भाजप समर्थकांकडून कायरल केला जात आहे. संजय राऊत यांनीही हा व्हिडीओ पोस्ट करत भाजपला सवाल विचारला आहे. "एवढे घिडता कशाला? cool cool... तुमच्या घिडा घिडीतच समगळे उगड झालय भाऊ... भाजपचा "तहववूर राणा" फेस्टिवल सुरू झालाय, जनतेला मूर्ख समजता काय?", असा सवाल संजय राऊत यांनी विचारला.

नाशिक

अग्रप्रलेख खरीखरी

ट्रम्पचा झाला जोकर

अमेरिकेचे दुसऱ्यांदा निवडून आलेले अध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी काल जी घोषणा केली. त्यावरून त्यांचीच मस्ती उतरलेली दिसते. आपणच जणू काही जगाचे पालनकर्ते आहोत आणि जगातील सर्व देश आपला फायदा घेणार. असे गृहीत धरून या माणसाने अमेरिकेतील आयात करावर मन मानेल तशी करवाढ केली. त्यातूनच जगातील सर्वात शक्तिशाली राष्ट्राचा अध्यक्ष कसा नसावा, याचे दर्शन ट्रम्प यांनी स्वतःच घडवले. या माणसाची लायकी भारतातील एखाद्या गावातला एखादा गावंढळ सरपंच होण्याइतकीही नाही. त्यांनीच मोठी शेखी मिरवत आणि दादागिरीचा बाणा दाखवत सर्व देशांवर जशास तसे शुल्क आकारले. अमेरिकेत उत्पादन सुरू करा, म्हणजे अमेरिकेतील वरुणांना काम मिळेल. हा त्या मागचा विचार होता. वस्तुस्थिती अशी आहे की, अमेरिकेतील बडे बडे उद्योग आता जवळपास बंद झालेले आहेत. त्यांना पुन्हा सुरू करणे. ही काही बटन दाबून विजेचा दिवा लावण्याइतकी सोपी गोष्ट नाही. मात्र या गोष्टीमुळे बढाईखोर ट्रम्पला अमेरिकेच मोठी चपराक बसत आहे, असे परिपूर्णपणे आता दिसून आलेले आहे. जगातील अनेक देश माझे पाय चाटायला तयार आहेत. अशी मगरूर भाषा याच ट्रम्पाने केलेली होती. जगातील अनेक देशांनी त्याचा विमोचन केला. खुद्द अमेरिकेत सुद्धा ज्या मोहम्मद तुघलकी निर्णयामुळे सर्वत्र ट्रम्प विरुद्ध निदर्शने होऊ लागली. त्यासोबतच जगातील अनेक शंअर बाजार धाडधड कोसळले. खुद्द अमेरिकेचा शेअर बाजारी धा रसातळाला गेला. अमेरिकेत महागाई वाढू लागली. इकडे, तिकडे चौहीकडे ट्रम्प आणि मक्क या कुतू की मुतू करणाऱ्या विनडोकांना चांगलाच प्रसाद मिळू लागला. त्यामुळे आता यांची अवकल ठिकाणवर आलेली दिसते. तरीही आता चीनसाठी अमेरिकेच्या आयातीवर जबरदस्त शुल्काची घोषणा यांनी केलेली आहे. सगळ्यात महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे कोणतीही कृती करताना, देशाच्या नेत्यांनी देशातील बुद्धिवंतांना आणि विचारवंतांना विश्वासात घेऊन धोरण ठरवावेचे असते. पण आपली अवकल बौशिंगटनच्या सडकेवर उभे राहून चली-पावलीला विकणाऱ्या ट्रम्प आणि त्यांच्या होयबांना हे कोण सांगणार. अमेरिकेतील हे अवलक्षण जेव्हा कळसाला गेले आणि आपले हत्यार बुमरंग सारखे आपल्यावरच उलटणार असे दिसले. तेव्हा या ट्रम्पने घेतलेली ही तात्पुरती कोलांटउडी आहे. आपण आकारलेल्या आयात शुल्काला नव्वद दिवसासाठी थांबवलेले आहे, अशी मखमाशी त्यांच्याकडून करण्यात आली. आता हे 90 दिवस झाल्यारही ट्रम्प महाशयांना पुढे आपला हेका चालवता येणार नाही, असे स्पष्ट दिसते. सध्या 'पडलो ती माझी टांग वरच' या न्यायाने याच ट्रम्पाने चीनच्या आयात शुल्कावर स्थगिती दिलेली नाही. ट्रम्पला आपण किती शक्तिशाली आहोत. हे दाखवण्यासाठी चीनला त्यांनी चिमटा काढलेला आहे. चीन आज जगात सर्वात अधिक प्रगती केलेला देश आहे. हे मान्य करावेच लागेल. जी वस्तू तयार करायला अमेरिकेला शंभर रुपये खर्च येतो. तीच वस्तू चीन अवघ्या 25 रुपयात तयार करतो. ही वस्तुस्थिती आहे आणि हे सर्व खरे आहे. पण या आता उचापती करून जगाचे जाऊ द्या. पण आपल्याच अमेरिकेतही आपली पत दिवसंदिवस घसरत आहे. हे दिसल्यावर आता अमेरिका 90 दिवसांनंतरही पुन्हा हे धाडस करील असे वाटत नाही. उतावळ्या ट्रम्पच्या प्रत्येक चाळीसाठी चीन जवळ उत्तर आहे. चीन जवळ अमेरिकेच्या 850 अडम डॉलरच्या कर्जवळ्यांचे भांडार आहे. हे कर्जतोखे चीनने विकायला सुरुवात केली. तर अमेरिकेची अर्थव्यवस्था धोक्यात येऊ शकते. हे सर्व गणित चीनच्या चाणाक्ष जिनपिंगला बरोबर समजून उमजलेले आहे. हाच जिनपिंग जीनचा एक थोट घेऊन ट्रम्पच्या नरडीचा सगळ थोट घेऊ शकतो. कारण सध्या अशीच परिस्थिती आहे. जेव्हा जिनपिंग असे करील. तेव्हा मात्र अमेरिकेमध्ये मोठे चिंगपांग होईल, हे सांगायला कोणाचीच गरज नाही. ट्रम्प सारखा नादान गोंधळी गोंधळ घालून घालून धकलेला आहे आणि आता अमेरिकेलाही नमवता येते, हे सगळ्या जालाला कळून चुकलेले आहे. झाकली मूठ सच्चा लाखाची होती. ती या ट्रम्पाने उपडली आणि परिस्थिती बिघडली. आता अमेरिकेचे विकासपुरुष ट्रम्प यांचे अश्रू पुरायला आपल्या भारतीय अर्थमंत्र्यांनी जावे, एवढीच आमची सूचना आहे.

nagpurpost@gmail.com

Mob.No.9922970023

उष्माघाताचा पहिला बळी विदर्भात

बुलढाणा, दि. ११ प्रतिनिधी

महाराष्ट्रात गेल्या काही दिवसांपासून उन्हाचा पारा चांगलाच वाढला असून नागरिकांना गरम झळा सोसाय्या लागत आहेत. त्यात विदर्भात तापमानाने सर्वाधिक उच्चांकी गाठली असून एका शाळकीय मुलाचा मृत्यू झाल्याची दुर्दैवी घटना घडली आहे. बुलढाणा जिल्ह्यातील शेगाव येथील संत गजानन महाराज ज्ञानपीठमध्ये इयत्ता ६ वीत शिकणाऱ्या संस्कारा सोनवत्केचे या १२ वर्षीय विद्यार्थ्याला कडक उन्हामुळे त्रास झाला. त्यानंतर, पालकांनी त्याला अकोला येथील एका खासगी रुग्णालयात उपचारासाठी दाखल केले. मात्र, उपचारादरम्यान संस्कारचा मृत्यू झाल्याची दुर्दैवी घटना घडली. या घटनेने जिल्हा प्रशासनही खडबडून जाग झालं आहे.

राज्यातील बहुतांश जिल्ह्यात

तापमान वाढले असून विदर्भ आणि मराठवाड्यात चटके देणारं ऊन पडतंय. सोलापूर जिल्ह्याने ४२ अंश सेल्सियसचा तापमानाचा आसता विदर्भातही तापमानाने चाळीसी केव्हाच पार केली आहे. वाढत्या एका शाळकीय मुलाचा मृत्यू झाल्याची दुर्दैवी घटना घडली आहे. बुलढाणा जिल्ह्यातील नागरिकांना फटका बसत असून कडक उन्हाचा त्रास सहन करावा लागत आहे. त्यातच, येथील शालेय विद्यार्थ्यांना मोठा त्रास सहन करावा लागत आहे. जिल्ह्यात संस्कारा सोनवत्के या विद्यार्थ्यांचा उष्माघाताने मृत्यू झाल्याची माहिती अकोला जिल्हा शल्य चिकित्सक डॉ.अशोक कुड्ड बुलढाणा जिल्हा शल्य चिकित्सक यांना कळविण्यात आली आहे. त्यामुळे, आरोग्य विभाग व जिल्हा प्रशासनकडून नागरिकांना काही महत्त्वाच्या सूचना खबरदारीचा उपाय म्हणून केल्या जात आहेत.

रुग्णाला काय अमृत पाजले का ? 6 लाखांच्या बिलावरून आमदार बांगरांनी डॉक्टरला फटकारले

छत्रपती संभाजीनगर, दि. ११ प्रतिनिधी

डेंग्यूने त्रस्त असलेल्या एका अल्पवयीन मुलीच्या दहा दिवसांच्या उपचारासाठी तेव्बल सहा लाख रुपयांचे बिल शहरातील एका खाजगी धर्मादाय रुग्णालयाने दिले, आधीच मोठा खर्च झाल्याने रुग्णाचे नातेवाईक नवीन बिलाने हक्कल झाले. या प्रकाराची माहिती मिळताच शिंदे गटाचे आमदार संतोष बांगर यांनी तातडीने हस्तक्षेप करून शहरातील खाजगी रुग्णालयातील डॉक्टरला चांगलेच सुनावले. गरिबांची आर्थिक पिळगणूक थांबवण्याचे आव्हान करत रुग्णालयाने उर्वीत बिल माफ करण्याची मागणी आमदार बांगर यांनी केली आहे. या संदर्भात प्रकरणात आमदार बांगर आणि डॉक्टर यांच्यातील संवाद व्हायल आला आहे.

पुण्यातील दीनानाथ मंगेशकर रुग्णालयाच्या चौकरीचे वृत्त दला कि असतानाच, ही दुसरी घटना आरोग्यव्यवस्थेतील पारदर्शकतेवर आणि

निमामनार प्रश्न उपस्थित करते. कळमनुरी विधानसभा मतदारसंघातील आदिती माणिकराव सरकटे या मुलीला डेंग्यू झाला होता. तिच्या प्रकृतीची गंभीरता लक्षात घेता, तिला छत्रपती संभाजीनगर येथील एका खाजगी रुग्णालयात दाखल करण्यात आले. उपचारासाठी रुग्णालय प्रशासनाने तेव्बल तीन लाख रुपयांचे आर्थीक मागवली. प्रकृती सुधारल्यानंतर रुग्णालयाने आणखी २ लाख ८५ हजार रुपयांचे बिल दिले. त्यातील १ लाख ८० हजारा रकमे आधीच भरले गेले होते. मात्र त्यानंतर पुन्हा ८५ हजार रुपयांची

मराठी महाराष्ट्राचा बुलंद आवाज

महाराष्ट्र

» शनिवार, १२ एप्रिल २०२५

» वर्ष: ६

» अंक:११४

» पाने-८

» किंमत रु. २ + वितरण खर्च रु. १ एकूण रु. ३

गडकिल्ल्यांना जोडणारी आयकॉनिक रेल्वे टूर

मुख्यमंत्री फडणवीसांसह रेल्वे मंत्र्यांची मोठी घोषणा

मुंबई, दि. ११ प्रतिनिधी छत्रपती शिवाजी महाराजांचा इतिहास समजवा, ऐतिहासिक स्थळांची माहिती व्हावी. गडकिल्ले पाहता यावे, राज्याची संस्कृती समजावी यासाठी आयकॉनिक रेल्वे टूची घोषणा रेल्वे मंत्री अश्विनी वैष्णव आणि मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी केली आहे. या माध्यमातून छत्रपती शिवाजी महाराजांचे गडकिल्ले पाहता येणार आहेत. ही टूर जवळपास दहा दिवसांची असेल अशी माहिती फडणवीसांनी दिली. रेल्वे मंत्री अश्विनी वैष्णव हे सध्या मुंबईच्या दौऱ्यावर आहेत. या निमित्ताने त्यांनी मुंबई आणि महाराष्ट्रात सुरू असलेल्या रेल्वेच्या योजनांची माहिती दिली.

छत्रपती शिवाजी महाराज सर्कीट ट्रेनची ही यात घोषणा करण्यात आली आहे. या सर्किट ट्रेनच्या माध्यमातून राज्यातील ऐतिहासिक स्थळांना भेट देता येईल. सर्किट ट्रेने १० दिवस प्रवास करता येईल. असे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी स्पष्ट केलं. दरम्यान रेल्वे मंत्र्यां बरोबर घेतलेल्या पत्रकार परिषदेत फडणवीसांनी या योजनेची माहिती दिली. मुंबईतील बॅरच रेल्वे प्रकल्प प्रगतीपाथवर आहेत असें ही फडणवीसांनी सांगितलं. शिवाय राज्यातील १३२ रेल्वे स्थानकांचा पुनर्विकास करण्यात येत आहे. महाराष्ट्रासाठी १ लाख ७३

हजार कोटीचे रेल्वे प्रकल्प उभारले जाणार आहेत. यावर्षी जवळपास २४ हजार कोटी राज्याच्या पदरात पडले आहेत.

या सर्वांचाच एक भाग म्हणून छत्रपती शिवाजी महाराज सर्किट ट्रेन आहे. या ट्रेनची दहा दिवसांची टूर असणार आहे. या माध्यमातून ज्या ठिकाणी शिवाजी

महाराजांचे किल्ले आहेत. सांस्कृतीक स्थळं आहेत, त्या ठिकाणी ही रेल्वे जाणार आहे. दरम्यान मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आणि केंद्रीय मंत्री अश्विनी वैष्णव यांनी वेव्स समिट २०२५ ला हजेरी लावली होती. मुंबईत वेव्स समिट २०२५होत आहे.

मंगेशकर कुटुंबावर वडेद्वीवारांचा घणाघात; अजित पवारांचा पलटवार

मुंबई, दि. ११ प्रतिनिधी

पुणे येथील दीनानाथ मंगेशकर रुग्णालयातील कथित गैरप्रकारांवरून कोंग्रेस नेते विजय वडेद्वीवार यांनी मंगेशकर कुटुंबावर गंभीर आरोप करत राजकीय वादाला तोंड फोडले आहे. वडेद्वीवार यांनी मंगेशकर कुटुंबाला "लुटारूंची टोळी" आणि "माणुसृक्तीला कलंक" संबोधत, त्यांचे योगदान फक्त गण्यापुतेच मर्यादित असल्याचा दावा केला. पुण्यातील एका गर्भवती महिलेच्या मृत्यूप्रकरणी रुग्णालयाने १० लाख रुपये अनामत रक्कम मागितल्याच्या कथित घटनेचा उल्लेख करत वडेद्वीवार यांनी मंगेशकर कुटुंबाने गरिबांची मृतू केेल्याचा आरोप केला. "खितोले पाटलांनी जमिन दिली, पण या नालायकांनी त्यांनाही सोडले नाही," असे वक्तव्य करत ते आपल्या टीकेत आम असल्याचे म्हणाले.

या आरोपांना उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांनी तीव्र प्रत्युत्तर दिले. मंगेशकर कुटुंबाचे सांस्कृतिक आणि सामाजिक क्षेत्रातील योगदान सन्मूर्त असल्याचे सांगत पवार यांनी वडेद्वीवार यांच्या वक्तव्याचा

निषेध केला. "मंगेशकरांनी संगीत क्षेत्रात देशाचे नाव उंचावले आणि दीनानाथ रुग्णालयासारख्या संस्थांमार्फत समाजसेवा केली. अशा थोर व्यक्तिमत्त्वांवर बिगडुडाचे आरोप करणे चुकीचे आहे," असे पवार म्हणाले. त्यांनी वडेद्वीवार यांना राजकीय हेतूने अशी वक्तव्ये टाळण्याचा सल्ला दिला.

या वादाने राजकीय वर्तुळात खळबळ उडवली आहे. काहींनी वडेद्वीवार यांच्या वक्तव्याला संतापजनक ठरवत कोंग्रेसला माफी मागण्याची मागणी केली, तर काहींनी रुग्णालयातील गैरप्रकारांवर प्रश्न उपस्थित केले. महाराष्ट्रातील राजकीय समीकरण आणि समाजिक संवेदनशीलता लक्षात घेता, हा वाद येत्या काळात आणखी तीव्र होण्याची शक्यता आहे. मंगेशकर कुटुंबाने अद्याप या प्रकरणी अधिकृत प्रतिक्रिया दिली नाही.

महिलांची पहिली शाळा थोरले प्रतापसिंह महाराज यांनी सुरू केली- उदयनराजेंच्या विधानाने वाद

सातारा, दि. ११ प्रतिनिधी

खासदार उदयनराजेंच्या वक्तव्यामुळे नवा वाद पेटण्याची शक्यता आहे. महात्मा फुले यांच्या जयंतीनिमित्त फुलेवाड्यात आलेल्या उदयनराजेंनी केलेलं वक्तव्य वादात अडकलं आहे. थोरले प्रतापसिंह महाराजांकडून महिलांची पहिली शाळा सुरू करण्यात आली असा दावा उदयनराजेंनी केला आहे. उदयनराजेंच्या या वक्तव्यावर आंबेडरी नेते मंगेश सराणेंनी टीका केली आहे.

"एका दृष्टीकोनातून आपण पाहिलं तर थोरले प्रतापसिंह महाराज जे होते, त्यांचं महात्मा फुलेनी अनुकरण केलं. सर्वथोक्त रूढी शिक्षणाची शाळा उर कुणी सुरू केलं असेल तर ती थोरले प्रतापसिंह महाराज यांनी सुरू केली. तीदेखील स्वतःच्या राजवाड्यात सुरू केली. त्या राजवाड्यात कालांतराने ज्यांनी देशाचं संविधान लिहिलं ते डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकर यांचं प्राथमिक शिक्षण त्याच राजवाड्यात झालं", असं उदयनराजे भोसले म्हणाले आहेत.

उदयनराजें यांच्या यांच्या या वक्तव्याचा समाचार आंबेडरी नेते मंगेश ससाने यांनी घेतला आहे. "जे सातारचे महाराज आहेत त्यांना महात्मा फुले यांनी 1 जानेवारी 1948 साली भिडेवाडा

येथे मुलींची पहिली शाळा सुरू केली यावरही आक्षेप आहे. एक नवा शोध उदयनराजे यांच्या माध्यमातून लागत आहे. यासाठी सगळे इतिहासतज्ज्ञ, संशोधक त्यांच्यासमोर पेल ठरले आहेत. उदयनराजे यांनी जो गोंयस्फोट केला आहे हा महाराष्ट्राचा सामाजिक, शैक्षणिक क्रांतीचा इतिहास आहे त्याला धक्का देणार आहे," असं ते उपहासाल्करणे म्हणाले आहेत.

कोंग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष हर्षवर्धन सपकाळ यांनीही यावर भाष्य केलं आहे. "महात्मा फुले वाड्यात येऊन उदयनराजें असं बोसत अहताील तर ते चुकीचे आहे. खोटा उदयनराजें पसरवण्याचा प्रयत्न उदयनराजे यांच्याकडून होऊ नये. अन्यथा कोण होतास तू काय झालास तू असं म्हणावं लागेल," अशी प्रतिक्रिया त्यांनी दिली आहे.

प्रकाश आंबेडकरांचा 'फुले' चित्रपटावरून सेन्सॉर बोर्डाला इशारा

महात्मा फुले चित्रपटाच्या संदर्भातील सेन्सॉर बोर्डाच्या जातीवादी निर्णयाच्या विरोधात वंजित बहुजन आघाडीचे अध्यक्ष प्रकाश आंबेडकर यांनी आंदोलन केलं. पुण्यातील महात्मा फुले वाड्याच्या समोरच आंदोलन करण्यात आलं. काही वर्ग असा आहे, काही समूह असे आहेत की त्यांना महात्मा ज्योतिबा फुले, सावित्रीबाई फुले यांनी सुरुवात केलेली क्रांती ही अजूनही त्यांच्यामध्ये जळजळतय, त्यामुळे विविध चाललेला आहे अशी टीका त्यांनी केली.

सेन्सॉर बोर्डाला विरोध करण्याचा अधिकार नाही आणि सेन्सॉर बोर्ड हे जर विरोध असाच ठेवणार असेल तर बोर्डाच्या सदस्यांच्या घरामोर आम्ही निर्दशन केल्याशिवाय घरासमोर नाही असा इशारा त्यांनी दिला आहे.

ईडीने लोकांच्या मूलभूत हक्कांचा विचार करावा- सर्वोच्च न्यायालय

नवी दिल्ली, दि. ११ प्रतिनिधी

अॅमलंबजावणी संघटनांलयाने (ईडी) लोकांच्या मूलभूत हक्कांचा विचार करावा, अशी दिप्पणी करत शुक्रवारी सर्वोच्च न्यायालयाने तपास संस्थेला सुनावले. छत्तीसगडमधील नागरिक आपूर्ती निगम (एनएएन) घोटाळा प्रकरण छत्तीसगडहून नवी दिल्लीला हस्तांतरित करण्याची मागणी करणाऱ्या ईडीच्या याचिकेवर न्यायालयाने ही दिप्पणी केली.

न्यायमूर्ती अभय एस्. ओका आणि न्यायमूर्ती उज्ज्वल भुयान यांच्या खंडपीठाने ईडीच्या वकिलांना सवाल केला की,

कर्मजत, दि. ११ प्रतिनिधी

कर्जत नागरासंचायतमधील राजकीय उलथपाळवीनंतर आता हा संघर्ष आमदार रोहित पवार आणि सभापती राम शिंदे यांच्यात सुरू झाला असल्याचे दिसत आहे. विधानपरिषदेचे सभापती यांनी तर विधिमंडळातील दलानत नगरसेवकांसोबत पत्रकार परिषद घेऊन एका क्षणात विधिमंडळाच्या प्रथा, परंपरा आणि संकेताना धुडीस मिळवलं. राम शिंदे सभापतीपदाचा अवमूल्यन करीत आहेत, अशी टीका आमदार रोहित पवार यांनी केली.

कर्जत नगरपांचायतीच्या राजकीय परिस्थितीवरून विधान परिषदेचे सभापती राम शिंदे यांनी रोहित पवार यांच्यावर टीका केली. त्यावर आमदार पवार यांनी पलटवार केला आहे. आमदार पवार यांनी

त्यांनी घटनेच्या कलम ३२ अंतर्गत रिट याचिका कशी दाखल केली? कारण कलम ३२ अंतर्गत याचिका दाखल करण्याचा मूलभूत अधिकार व्यक्तींना आहे, संस्थेला नाही. यानंतर अतिरिक्त महाधिवक्ता एस. व्ही. राजू यांनी याचिका मागे घेण्याची परवानगी मागितली आणि सांगितले की ईडीलाही मूलभूत अधिकार आहेत. यावर खंडपीठाने म्हटलं की, जर ईडीला मूलभूत अधिकार आहेत, तर त्यांनी लोकांच्या मूलभूत अधिकारांचाही विचार करावा. यानंतर न्यायालयाने ईडीला याचिका मागे घेण्याची परवानगी दिली.

राम शिंदे सभापतीपदाचे अवमूल्यन करीत आहेत; आमदार रोहित पवार यांची टीका

कर्जत, दि. ११ प्रतिनिधी कर्जत नागरासंचायतमधील राजकीय उलथपाळवीनंतर आता हा संघर्ष आमदार रोहित पवार आणि सभापती राम शिंदे यांच्यात सुरू झाला असल्याचे दिसत आहे. विधानपरिषदेचे सभापती यांनी तर विधिमंडळातील दलानत नगरसेवकांसोबत पत्रकार परिषद घेऊन एका क्षणात विधिमंडळाच्या प्रथा, परंपरा आणि संकेताना धुडीस मिळवलं. राम शिंदे सभापतीपदाचा अवमूल्यन करीत आहेत, अशी टीका आमदार रोहित पवार यांनी केली.

कर्जत नगरपांचायतीच्या राजकीय परिस्थितीवरून विधान परिषदेचे सभापती राम शिंदे यांनी रोहित पवार यांच्यावर टीका केली. त्यावर आमदार पवार यांनी पलटवार केला आहे. आमदार पवार यांनी

त्यांनी घटनेच्या कलम ३२ अंतर्गत रिट याचिका कशी दाखल केली? कारण कलम ३२ अंतर्गत याचिका दाखल करण्याचा मूलभूत अधिकार व्यक्तींना आहे, संस्थेला नाही. यानंतर अतिरिक्त महाधिवक्ता एस. व्ही. राजू यांनी याचिका मागे घेण्याची परवानगी मागितली आणि सांगितले की ईडीलाही मूलभूत अधिकार आहेत. यावर खंडपीठाने म्हटलं की, जर ईडीला मूलभूत अधिकार आहेत, तर त्यांनी लोकांच्या मूलभूत अधिकारांचाही विचार करावा. यानंतर न्यायालयाने ईडीला याचिका मागे घेण्याची परवानगी दिली.

एक मात्र बरं झालं, यानिमित्ताने फोडाफोडीमागे कुणाचा चेहरा आहे हे उघड झाले. आता अपेक्षा एकच आहे, त्यांनी राजकारण जरूर करावं पण घटनेलाकडे पलवार राहून या पदाची प्रतिष्ठा मिळत होणार नाही याची आणि कर्जत -जामखेडच्या प्रतिष्ठेला धक्का बसणार नाही, याची काळजी घ्यावी, असा सल्ला देखील आमदार पवार यांनी दिला आहे.

या शिवाय विदर्भावरही लक्ष केंद्रीत करण्यात आलं आहे. रेल्वेच्या माध्यमातून विदर्भाचा छत्तीसगड-तेलंगणा बरोबर व्यवहार वाढणार आहे. गोंदिया बल्लारशाह रेल्वे लाईनचे दुहेरीकरण होणार आहे. यासाठी ४८९९ कोटी रुपये केंद्र सरकारने दिले आहेत. हा मार्ग झाल्यास त्याचा फायदा थेट विदर्भाला होणार आहे. व्यापार व्यवसाय वाढण्यास याचा फायदा होईल. अतिशय विचार करून हा मार्ग पुढे नेला जात असल्याचे मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी सांगितले. शिवाय दुसऱ्या राज्याच्या सीमरंपेत हा मार्ग जात आहे. शिवाय दुर्गम जिल्हा त्याला जोडला गेला आहे. त्यामुळे जिल्ह्या बरोबरच इतर भागाचाही त्यातून विकास होईल असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला.

महाराष्ट्रातील जवळपास १३२ स्थानकांचा विकास केला जाणार असल्याचे ही यावेळी फडणवीस यांनी सांगितले. ही १३२ स्टेशन्स महाराष्ट्रातील केंद्र सरकारने रेल्वे मिनिस्ट्री डेव्हलपमेंट करता घेतलेली आहे. त्यामध्ये छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनसला देखील समाविष्ट आहे. रेल्वे मंत्रालयाने मोठ्या प्रमाणात महाराष्ट्राच्या पदरात दान टाकले आहे. त्यामुळे रेल्वेचे मोठे जाळे आणि सुधारणा होण्यास मदत होणार असल्याचं फडणवीस यांनी यावेळी स्पष्ट केले.

महत्त्वाचे

वसंत व्याख्यानमाला

नाशिकचे वैभव-श्रीकांत बेणी

नाशिक । विचारवंतांनी मांडलेले विचार माणसाला नेहमी समृद्ध करत असतात. असे विचार पेरणारी वसंत व्याख्यानमाला हे नाशिकचे

सांस्कृतिक वैभव आहे, असे प्रतिपादन वसंत व्याख्यानमालेचे अध्यक्ष श्रीकांत बेणी यांनी केले. गिरणा गौरव प्रतिष्ठानच्या रौप्यमहोत्सवी वर्षानिमित्त हुतात्मा स्मारकात आयोजित 'वसंत व्याख्यानमालेची' शतकोत्तर वाटचाल' या पुस्तकावर श्रीकांत बेणी बोलत होते. अध्यक्षस्थानी ज्येष्ठ साहित्यिक माजी आ.नानासाहेब बोरस्ते होते.श्रीकांत बेणी पुढे म्हणाले की, सन १९२२ मध्ये रावसाहेब वझे यांनी वसंत व्याख्यानमालेची सुरुवात केली. पहिल्या वर्षी शंकराचार्य कुंठरी हे प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित होते त्यानंतर सलग दहा वर्ष त्यांनी अध्यक्षपद भूषवले. वसंत व्याख्यानमालेच्या माध्यमातून जगभरातील विविध विचारवंत, तत्त्वज्ञानी या मंचावर येऊन गेले. त्यामुळे गोदाकाठी वसंत व्याख्यानमालेला चांगल्या प्रकारचा प्रतिसाद मिळत गेला. नाशिककरांना विविधांगी विचारांची मेजवानी देत अनेक साहित्यिकांनी या व्याख्यानमालेला समृद्ध केले आहे. महाराष्ट्रातील ही सर्वोत्तम वेगळी अशी वसंत व्याख्यानमाला शंभर वर्ष पूर्ण करून आज १०२ वर्ष पूर्ण करत आहे. याचा आम्हाला अभिमान वाटतो,असेही ते म्हणाले. संगीता बाफना आणि हेमंत देवरे यांचा ग्रंथभेट देऊन सन्मान करण्यात आला. सुरेश पवार यांनी सूत्रसंचालन केले तर मधुकर गिरी यांनी आभार मानले. दरम्यान येत्या शुक्रवारी (दि.११) राजेंद्र गांगुर्डे हे 'इरदडी' या पुस्तकावर ऐस्पेस गप्पा करणार आहेत.

राष्ट्रीय मार्गदर्शकपदी

संतोष मंडलेचा यांची निवड

नाशिक । महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्सचे माजी अध्यक्ष व अहम विज्ञा फाउंडेशनचे सचिव संतोष मंडलेच्या यांची श्री ऑल इंडिया श्वेतांबर स्थानकराजी जैन कॉन्फरन्स राष्ट्रीय वरिष्ठ मार्गदर्शकपदी नियुक्ती झाली आहे. संस्थेचे राष्ट्रीय अध्यक्ष अतुल जैन यांच्याकडून नियुक्तीपत्र त्यांना नुकतेच प्राप्त झाले आहे. संस्थेचे राष्ट्रीय महामंत्री अमित राय जैन यांनी याबाबतची माहिती दिली आहे. १०६ वर्षे जुन्या असलेल्या या संस्थेचे देशभरात ७२ हजार सभासद आहेत. जैन धर्माशी निगडित महत्त्वाच्या बाबींवर काम करण्यासाठी संस्थेमार्फत देशभरातून १८ लोकांची राष्ट्रीय वरिष्ठ मार्गदर्शकपदी नियुक्ती केली आहे. यात मंडलेच्या यांच्यासह महाराष्ट्रातून दोघांचा समावेश आहे. २०२५ ते २७ या दोन वर्षासाठी असलेल्या नियुक्ती कालावधीत जैन संघांना वेगवेगळ्या सूचना देऊन साधू संतांच्या समन्वयाने त्यांच्या मार्गदर्शनातून चातुर्मासाचे नियोजन करणे, सुख सुविधा उपलब्ध करून देणे, विविध समित्यांच्या माध्यमातून जैन धर्माशी निगडित कामे आधी जबाबदाऱ्या असतील. मंडलेचा यांचे कार्यक्षेत्र भारतभर असेल. त्यांनी २०१२ ते १७ या कालावधीत नाशिक रोड जैन श्रावक संघाच्या महामंत्रीपदाची जबाबदारी सांभाळली आहे. उपाध्याय प्रवर परमपूज्य प्रवीण ऋषीजी महाराज यांच्या प्रेरणेने स्थापित झालेल्या अहम विज्ञा फाउंडेशनच्या सचिवपदी ते कार्यरत आहेत.

विंचूर विद्यालयात

महात्मा फुलेंना अभिवादन!

विंचूर । येथील कर्मवीर भाऊराव पाटील विद्यालयात क्रांतीसुर्य महात्मा ज्योतिबा फुले यांची जयंती मोठ्या उत्साहात साजरी करण्यात.

आली या प्रसंगी विद्यालयातील इयत्ता सहावीच्या विद्यार्थ्यांनी सदर कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते. यावेळी विद्यालयातील खालील विद्यार्थ्यांनी थोर समाज सुधारक, स्त्री शिक्षणाचे पुरस्कर्ते क्रांतीसुर्य महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्या विषयी भाषणातून आपले विचार मांडले आदिती जेजुधारे, वैदिका फड, आदित्य घायाल, कल्याणी जाधव, राणी दरेकर, सोहम सोनवणे, श्रुतिका दरेकर, श्रद्धा जेजुधारे, मानसी दरेकर, ज्ञानेश्वरी होन, श्रुती साबळे आपले विचार मांडले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष विद्यालयाचे उपमुख्याध्यापक सुरेश वाबळे होते. थोर महात्म्यांचे असे कार्यक्रम साजरे करत असताना शशा महात्म्यांचा आदर्श आपण घेतला पाहिजे व जीवनात यशस्वी होण्यासाठी नेहमीच एक आदर्श आपल्या डोळ्यासमोर ठेवला पाहिजे. असे यावेळी बोलताना ते म्हणाले. सदर कार्यक्रम प्रसंगी विद्यालयाचे मुख्याध्यापक नंददामार देवदे, पर्यवेक्षक सुदामराव माळी, स्वतः शिक्षण संस्थेचे लार्डफ मॅन्बर व विद्यालयातील उपशिक्षक राजेंद्र चांदे, ज्युनियर विभागाचे एचओडी राजेंद्र टिळेकर तसेच विद्यालयातील सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी विद्यार्थी उपस्थित होते.

बेशिस्त सरकारीबाबूंना शिस्त लावणार कोण?

राष्ट्रवादीचे (शरद पवार गट) नामदेव कोतवाल यांचा सवाल

सिन्नर । शासकीय कार्यालयात विविध कामानिमित्त आलेल्या नागरीकांना तासन् तास ताटकळत उभे रहावे लागते. कार्यालयीन वेळेत तालुक्यातील शासनाच्या अनेक कार्यालयांत अधिकारी कर्मचारी गैरहजर रहातात. पर्यायाने नागरिकांना ताटकळत उभे रहावे लागते. या बकाळलेल्या बेशिस्तीला शिस्त कोण लावणार? असा सवाल राष्ट्रवादी काँग्रेस (शरद पवार) पक्षाचे माजी शहराध्यक्ष नामदेव कोतवाल यांनी केला आहे.

तालुक्यातील ग्रामीण भागातील असो की शहरातील नागरिकांना कुठल्या ना कुठल्या कामासाठी शासकीय कार्यालयात जावे लागते; परंतु संबंधित कर्मचारी व अधिकारी जागेवर सापडत नाही.ही बाब नित्याचीच बनली आहे. शासनाने दुपारची वेळ ही अर्धा तास जेवणासाठी निश्चित केलेली आहे. प्रत्यक्षात जेवणानंतर दीड-दोन तास

कर्मचारी गायब होतात तर काही कर्मचारी चहाच्या गाडीवर व पानटपरी, हॉटिलवर व इतरत्र चकाट्या मारताना दिसतात. ग्रामीण भागातील २५/ ३० किलोमीटरवर वरून येणारा सामान्य शेतकरी शासकीय कार्यालयात आपले काम वेळेवर होण्यासाठी साठी वेळेत पोहोचतो; पण थोडा जरी त्याला पोहोचण्यास दुपारी उशीर

झाला तर त्याला लंच टाईमचा जबर फटका बसतो आणि तासनतास संबंधित टेबलवर

सरकारी बाबुच्या प्रतिकेत रहावे लागते . तसेच काही स्थानिक कर्मचारी दुपारी जेवणासाठी घरी जातात. त्यात दुपारी घरी जाण्यासाठी बायोमेट्रिकची अडचण नसल्याने रामभरोसे पध्दतीने कार्यालयात येतात. हे कुठे तरी थांबले पाहिजे. पर्यायाने जवळपास सर्वच शासकीय कार्यालयात येण्या जाण्याचा वेळा पाळल्या जात नाही व कार्यालयात वेळापत्रकाचा अभाव दिसून येतो. तालुका पंचायत समिती व भूमी अभिलेख कार्यालयात तर प्रचंड अनागोंदी आहे. संबंधित खात्यातील विभागप्रमुखांचे दुरुक्ष

असल्याच्या तक्रारी मोठ्या प्रमाणावर आहे. ठेकेदारांच्या गर्दीत पंचायत समितीचे गटविकास अधिकारी सामान्य नागरिकांना त्यांच्या समस्या व गा-हाणीसाठी भेटणेही मुश्किल बनले आहे. भेटले तर धड बोलत नाही व फक्त टोलवाटोल्नी व थातुरमातुर उत्तराचा अनुभव येतो. असा अनुभव रोजच तालुक्यातील नागरिकांना येत आहे. "साहेब आत्ताच बाहेर गेले" "नाशिकला मिटींगला गेले आहे. दुपारपर्यंत येतील. जरा वेळाने येतील; परंतु जरा वेळ म्हणजे दिवसभर बेपत्ता! असे समीकरण तयार झाले. अशा कामचुकार व बेशिस्त दांडी बहादर अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना आळा घालण्याची गरज आहे. हा आळा घालणार कोण? असा सवाल कोतवाल यांनी प्रसिद्धीस दिलेल्या पत्रकात विचारला आहे.

समीर भुजबळ यांच्याकडून महात्मा फुले यांना अभिवादन

नाशिक । क्रांतीसुर्य महात्मा जोतीराव फुले यांच्या जयंतीच्या निमित्ताने पूर्वसंध्येला माजी खासदार समीर भुजबळ यांनी फुले स्मारक मुंबई नाका येथे क्रांतीसुर्य महात्मा फुले आणि क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांच्या पुतळ्यास पुष्पहार अर्पण करत विनम्र अभिवादन केले.

यावेळी जिल्हाध्यक्ष अॅड.रवींद्र पगार, सामाजिक न्याय विभागाचे प्रदेश कार्याध्यक्ष बाळासाहेब कर्डक, प्रदेश चिटणीस समाधान जेजुरकर, समितीचे अध्यक्ष अंबादास खेरे, शहराध्यक्ष कविता कर्डक, प्रसाद सोनवणे, अमोल नाईक, आशा भंड्रे, दीपा कमोद,संदीप खेरे, तेजश्री काटे, शंकर मोकळ, नाशिक महानगरपालिकेचे जनसंपर्क अधिकारी योगेश कमोद, अमर वझरे, आकाश पगार, नाना साबळे यांच्यासह राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी व अखिल भारतीय महात्मा फुले समता परिषदेचे पदाधिकारी व कार्यकर्ते उपस्थित होते. जयंतीच्या निमित्ताने महात्मा फुले जयंती उत्सव समितीच्या वतीने फुले स्मारक मुंबई नाका परिसरात फुलांची सजावट व विद्युत रोषणाई करण्यात आलेली आहे.

आयएमए नाशिकच्या नूतन कार्यकारिणीचे शनिवारी पदग्रहण

अध्यक्षपदी

डॉ. नीलेश निकम

नाशिक । इंडियन मेडिकल असोसिएशन (IMA) नाशिक शाखेच्या २०२५-२६ वर्षासाठी नूतन कार्यकारिणीचा पदग्रहण सोहळा शनिवारी (दि. १२) सायंकाळी महाराष्ट्र टीबी सॅनिटोरियम, म्हसरूळ नाशिक येथे भव्यदिव्य स्वरूपात पार पडणार आहे.

या कार्यक्रमात डॉ. नीलेश निकम हे नवनिर्वाचित अध्यक्ष म्हणून पदभार स्वीकारणार आहेत. त्यांच्यासोबत डॉ. मनिषा जगताप सचिवपदाची जबाबदारी स्वीकारतील. यावेळी डॉ. प्रशांत सोनवणे व डॉ. प्रेरणा

शिंदे हे उपाध्यक्ष म्हणून काम पाहतील, तर खजिनदार म्हणून डॉ. अनिता भामरे यांची निवड झाली आहे. नूतन कार्यकारिणीत सदस्य म्हणून डॉ. कुणाल आहरे, डॉ. पूनम महाले, डॉ. समीर कोदरे, डॉ. निखिल सोनवणे, डॉ. अनूप भारती, डॉ. प्रतिभा बोरसे, डॉ. निकिता पाटील, डॉ. निलेश जेजुरकर, डॉ. स्वाती बंजारी, डॉ. जितेंद्र कोडिलकर, डॉ.

पंकज चव्हाण आणि डॉ. सुमित शिंपी यांचा समावेश आहे. या सोहळ्याला प्रमुख अतिथी म्हणून नाशिक महापालिकेच्या आयुक्त मनिषा खत्री, आमदार डॉ. राहुल आहरे आणि प्रसिद्ध पोटविकार तज्ज्ञ डॉ. प्रकाश जोशी हे उपस्थित राहून नूतन कार्यकारिणीला शुभेच्छा देतील. नूतन अध्यक्ष डॉ. नीलेश निकम आणि सचिव डॉ. मनिषा जगताप यांनी पुढील कार्यकाळात

डॉक्टरांच्या व्यावसायिक, मानसिक, शारीरिक व आर्थिक आरोग्यासाठी उपयुक्त उपक्रम राबविण्याचा निर्धार व्यक्त केला आहे. त्यांनी सांगितले की: "डॉक्टरांसाठी अभ्यासपूर्ण व्याख्यानमालांचा आयोजन, सहकार्यवाढवणारे उपक्रम, तसेच डॉक्टरांना भेडसावणाऱ्या प्रशासकीय अडचणींवर तोडगा काढण्यासाठी शासन व प्रशासन यांच्याशी समन्वयाचे

प्रयत्न केले जातील. ग्रामीण भागातील १००० मुलींसाठी मोफत हिमोग्लोबिन तपासणी शिबिरे घेण्याचाही आमचा संकल्प आहे." याशिवाय आरोग्यविषयक जनजागृतीसाठी विविध उपक्रम, व्याख्यानमाला व आरोग्य शिबिरे देखील राबविण्यात येणार असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले.

मावळच्या कार्यकारिणीच्या अध्यक्षा डॉ. सुधीर संकलेचा, सचिव डॉ. रविवार खैरनार व त्यांच्या कार्यलक्ष्य ठीमेने २०२४-२५ वर्षात उल्लेखनीय कार्य केले असून, त्यांच्या कार्याचा गौरव करत नूतन कार्यकारिणीला शुभेच्छा देण्यासाठी सर्व IMA सदस्य व मान्यवरांनी उपस्थित राहण्याचे आवाहन करण्यात आले आहे.

विवाहापूर्वी रक्त तपासणी आवश्यक : प्रा. प्रकाश पांगम

मविप्र सिन्नर महाविद्यालयातून 'थॅलेसेमियामुक्त महाराष्ट्र' अभियानास प्रारंभ

आले. अध्यक्षस्थानी सिन्नर महाविद्यालयाचे प्राचार्य प्रा. आर. व्ही. पवार होते. आश्रय संस्थेबरोबर सिन्नर महाविद्यालयाचा सामंजस्य करार मागील वर्षी झालेला होता. त्या दरम्यान सिन्नर महाविद्यालयात गेले वर्षभर विविध

समाजोपयोगी आरोग्य विषयक व सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित केले गेले. आजच्या कार्यक्रमापासून मविप्र आणि आश्रय या दोन्ही संस्थांची 'थॅलेसेमियामुक्त महाराष्ट्र' या मोहिमेची दिमाखदार सुरुवात झाली. या

उपक्रमाअंतर्गत आश्रय ट्रस्ट ही मविप्रच्या सर्व वरिष्ठ, कनिष्ठ, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण शाखांना भेट देऊन थॅलेसेमिया या विकाराबद्दल जनजागृती तसेच उपचारासंदर्भात मार्गदर्शन करणार असल्याचे प्रा. पांगम

यांनी सांगितले. या कार्यक्रमास संस्थेचे सरचिटणीस अॅड. नितीन ठाकरे व सर्व पदाधिकारी, सिन्नरचे संचालक कुण्णाजी भगत, मविप्रचे शिक्षणाधिकारी डॉ. नितीन जाधव व डॉ. भास्कर ढोके यांचे मार्गदर्शन लाभले. आश्रय संस्थेबरोबर मविप्र संस्थेची ही 'थॅलेसेमियामुक्त महाराष्ट्र' मोहीम यशस्वी करण्यासाठी सिन्नर महाविद्यालय सतत अग्रस्थानी असेल, असे प्राचार्य आर. व्ही. पवार यांनी सांगितले. मविप्र व आश्रय यांच्या सामंजस्य करारामधून असेच अनेक विविध आरोग्य विषयक समाजोपयोगी, शैक्षणिक व सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे आयोजन वर्षभर करणार आहोत, अशी ग्वाही आश्रय संस्थेचे संस्थापक डॉ. दीपक नाईक, सचिव प्रीती नाईक व गुरुप्रसाद नाईक यांनी दिली. प्रा. दीपाली सूर्यवंशी यांनी कार्यक्रमाचे नियोजन व सूत्रसंचालन केले. या कार्यक्रमासाठी सोनवणे, स्टाफ सेक्रेटरी पोटे तसेच प्राध्यापक वर्ग व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

आदिमायेच्या कीर्तीध्वजाची सप्तश्रृंग गडावर मिरवणूक

कळवण । आग ओकणारा सूर्य, त्यात पायी प्रवास. यामुळे अंगातून निघणाऱ्या घामाच्या धारानी आदिमायेच्या भक्तीत चिंब भिजत लाखो भाविक गडावर दाखल झाले. त्यानंतर दर्शनवारीत तासमतास उभे राहत लाखो भाविक देवी चरणी लीन झाले. आई भगवतीच्या भेटीसाठी खानदेश प्रांतातून आलेले सुमारे दोन लाखांवर भाविक भक्त सप्तश्रृंगगडावर भक्तीसागरात दंग झाल्याचे पहायला मिळाले.

दरम्यान, शुक्रवारी (ता. ११) दुपारी आदिमायेच्या कीर्तीध्वजाचे ट्रस्ट कार्यालयात विधीवत पूजन होवून ढफ-ढोलाच्या गजरात उत्साहात मिरवणूक काढण्यात आली. रात्री १२ वाजता मध्यरात्री गडाच्या शिखरावर कीर्तीध्वज फडकल्यानंतर खानदेशवासियांनी ध्वजाचे दर्शन घेतले. आद्यस्वयंभू शक्तीपीठ श्री सप्तश्रृंगी माता चैत्रोत्सवादरम्यान आजची चतुर्दशी (चौदस) निमित्त आदिमायेच्या दर्शनसाठी खानदेशवासियांच्या दृष्टीने विशेष महत्त्व असल्याने लाखावर भाविक सप्तश्रृंगीचा जयघोष करत ढोल-ताशांचा निनादत अनवाणी आलेल्या भाविकांचे पावले अविश्रांतपणे सप्तश्रृंगगड पायी रस्ता चढून आले.

पहाटेपासूनच दर्शनासाठी रांगा लागल्या होत्या. दर्शनार्थी भाविकांची गर्दी वाढत जाऊन बाऱ्या लागल्या होत्या. सकाळी ७.३० वाजता

देवीच्या अलंकारांची ढोल- ताशाच्या गजरात विश्वस्त संस्थेच्या कार्यालयातून मिरवणूक काढण्यात आली.

भगवतीची आजची पंचामृत महापूजा श्री सप्तश्रृंग निवासिनी देवी ट्रस्टचे विश्वस्त

मनज्योत पाटील व विश्वस्त डॉ. प्रशांत देवरे यांनी परिवारासमेत केली. दुपार सत्रात विश्वस्त संस्थेच्या कार्यालयात कीर्तीध्वजाची विधिवत पूजा विश्वस्त संस्थेचे अध्यक्ष तथा जिल्हा न्यायाधीश बी. व्ही. वाघ, उपविभागीय

अधिकारी अकुनरी नरेश, तहसीलदार रोहिदास वारुळे, विश्वस्त मंडळ प्रतिनिधी अॅड. ललित निकम, अड. दीपक पाटोदकर, मनज्योत पाटील, डॉ. प्रशांत देवरे, भूषणराज तळेकर, अतिरिक्त पोलीस अधीक्षक आदित्य

मिरखेलकर, उपविभागीय पोलीस अधिकारी किरणकुमार सूर्यवंशी, ध्वजाचे मानकरी एकनाथ गवळी, विष्णू गवळी, कृष्णा गवळी, काशिनाथ गवळी, आनंद गवळी, दत्तू गवळी, ट्रस्टचे व्यवस्थापक तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी

लाखो भाविक भगवतीच्या चरणी लीन

सुदर्शन दहातोंडे, सहाय्यक व्यवस्थापक भगवान नेरकर, इस्टेट कस्टोडियन प्रकाश पगार, कार्यालयीन अधीक्षक प्रकाश जोशी, जनसंपर्क अधिकारी भिकन वाबळे, पोलीस पाटील शशिकांत बेनेके आदींनी केले.

महत्त्वाचे

परिवहन मंत्र्यांना ४४ टक्के उर्वरित वेतनाबाबत निवेदन

नाशिक । एस.टी. कामगारांचा मार्च महिन्याचा राहिलेला ४४% पगार त्वरित करावा, या व इतर मागण्यांसाठी परिवहन मंत्री प्रताप

सरनाईक यांना कामगार नेते स्व. जयप्रकाश छाजेड एस.टी. वर्कर्स कॉमिसेचे अध्यक्ष प्रतीति जयप्रकाश छाजेड, सरचिटणीस आर डी गवळी, कार्याध्यक्ष अशोक जाधव व डी ए लिपणेपाटील यांनी निवडण दिले. कामगारांच्या प्रश्नावर लवकरच कामगार नेते जयप्रकाश छाजेड एस टी वर्कर्स कॉमिसे बरोबर लवकरच मीटिंग घेतो व सविस्तर चर्चा करू, असे आश्वासन यावेळी सरनाईक यांनी दिले.

प्रधानमंत्री राष्ट्रीय बाल पुरस्काराकरिता अर्ज सादर करण्याचे आवाहन

नाशिक । केंद्र सरकारने प्रधानमंत्री राष्ट्रीय बाल पुरस्कार २०२५ साठी अर्ज मागविले आहेत. ज्या मुलांनी शिक्षण, कला, संस्कृती कार्य, खेळ नाविष्यपूर्ण शोध, सामाजिक कार्य व शौर्य अशा क्षेत्रात विशेष नैपुण्यपूर्ण कामगिरीवर करण्याऱ्यांना प्रधानमंत्री राष्ट्रीय बाल पुरस्कार दिला जातो. या पुरस्कारासाठी <https://awards.gov.in> या संकेतस्थळावर ऑनलाईन पद्धतीने ३० जुलै २०२५ पर्यंत अर्ज सादर करावेत, असे आवाहन जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी सुनील दुसारे यांना प्रसिद्धी पत्रकान्वये केले आहे. या पुरस्कारासाठी मुलांचे वय ५ वर्षांपेक्षा अधिक व ३१ जुलै २०२५ रोजी १८ वर्षांपेक्षा कमी असणे आवश्यक आहे. अशा मुलांचे प्रस्ताव स्वतः मुले किंवा त्यांच्या वतीने राज्य सरकार, केंद्र शासित प्रदेश, जिल्हाधिकारी/ जिल्हा दंडाधिकारी, पंचायत राज संस्था, नागरी स्वराज्य संस्था, शैक्षणिक संस्था अर्ज करू शकतात, असेही प्रसिद्धी पत्रकात नमूद केले आहे.

राजीव गांधी भवन येथे

महात्मा फुलेंना अभिवादन

नाशिक । क्रांतीसुर्य महात्मा जोतिबा फुले यांच्या १९८ व्या जयंतीनिमित्त नाशिक महापालिकेच्यावतीने राजीव गांधी भवन, मुख्यालय येथे अभिवादन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. महापालिका आयुक्त तथा प्रशासक मनिषा खत्री यांच्या हस्ते महात्मा फुले यांच्या प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करून अभिवादन करण्यात आले. यावेळी अतिरिक्त आयुक्त प्रदीप चौधरी, करिष्मा नायर, उपआयुक्त नितीन पवार, नितीन नेर, अधीक्षक अभियंता अविनाश धनाईत, कार्यकारी अभियंता बाजीराव माळी, उपअभियंता खेरनार, जनसंपर्क अधिकारी योगेश कमोद, योगेश आडभाई, मनिषा पाटेकर, शंकर पोरजे, संतोष चंद्रने, साहेबराव भोसले, नितीन बागुल, सोमनाथ कासार, पल्लवी वक्ते, रंजना शिंदे, राजू वर्मा, भाग्यश्री कानडे, मीशा नवले आदी अधिकारी व कर्मचारी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. महात्मा फुले यांनी समाजातील शोषित, वंचित आणि मागास घटकांसाठी केलेले कार्य, त्यांच्या सामाजिक सुधारणांचा आदर्श समोर ठेवत उपस्थितांनी अभिवादन करून महात्मा फुले यांच्या कार्याचे स्मरण करीत त्यांच्या विचारांची प्रेरणा घेण्याचा संदेश देण्यात आला.

जल व्यवस्थापन कृती पंधरवड्याची जिल्ह्यात प्रभावी अंमलबजावणी करावी : जिल्हाधिकारी

नाशिक । जिल्ह्यात १५ ते ३० एप्रिल २०२५ या कालावधीत राबविण्यात येणाऱ्या जल व्यवस्थापन कृती पंधरवड्याचे सूक्ष्म नियोजन करून प्रभावीपणे अंमलबजावणी करावी, अशा सूचना जिल्हाधिकारी जलज शर्मा यांनी दिल्या.

राज्याचे जलसंपदा (गोदावरी व कृष्णा खोरे विकास महामंडळ) मंत्री राधाकृष्ण विखे पाटील यांनी शुक्रवारी (दि.११) दुपारी 'जल व्यवस्थापन कृती पंधरवडा' पूर्व तयारीबाबत दूरदृश्य संवाद प्रणालीद्वारे आढावा

घेतला. त्यानंतर आयोजित बैठकीत जिल्हाधिकारी शर्मा बोलत होते. यावेळी जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी आशिमा मित्तल, जलसंपदा विभागाच्या कार्यकारी अभियंता सोनल शहाणे, त्र्यंबकेश्वर नगरपरिषदेच्या मुख्याधिकारी श्रिया देवचव्हे आदी उपस्थित होते. जिल्हाधिकारी शर्मा म्हणाले की, राज्यातील सिंचन व विंगर सिंचनाचा पाण्याचा प्रश्न सोडविण्यासाठी पायाभूत सोयीसुविधा निर्माण करण्याचे प्रयत्न शासनाच्या माध्यमातून केले जात आहेत. पाण्याची उपलब्धता व पाणी

वापराचे नियोजन, पाण्याचा अपव्यय टाळणे, पाण्याचा गरजेपुरता वापर करणे, नैसर्गिक जलस्रोत, नद्या, जलाशयांचे प्रदूषण रोखणे, पायाभूत सुविधांचे संरक्षण करणे, पाण्यासंबंधी कायदे व नियमांच्या पालनाबाबत समाजात जागृती करीत जल साक्षरता वाढविण्यासाठी जल व्यवस्थापन कृती पंधरवडा राबविण्यात येणार आहे. त्याचे नियोजन जलसंपदा विभागाने करावे. जल व्यवस्थापन कृती पंधरवड्यात धरण परिसराचे संवर्धन, कालवा, पाटचारीची स्वच्छता करून कालवे प्रवाहित करावेत. कालव्यांच्या दुतर्फा वृक्षारोपण करून त्यांचे संवर्धन करावे.

जलसंपदा विभागाच्या मालमतांची माहिती अद्ययावत करावी. त्यासाठी भूमी अभिलेख विभागाची मदत घ्यावी. या पंधरवड्यात शेतकऱ्यांशी संवाद साधण्याचे नियोजन करावे. तसेच पाण्याची गळती रोखण्यासाठी प्रभावी उपाययोजना राबविण्यात याव्यात, अशाही सूचना जिल्हाधिकारी शर्मा यांनी केल्या.

महापालिकेतर्फे महात्मा ज्योतिराव फुले यांना अभिवादन

नाशिक । महात्मा जोतिबा फुले यांच्या जयंतीनिमित्त नाशिक महापालिकेच्यावतीने मुंबई नाका येथील महात्मा ज्योतिराव फुले यांच्या स्मारकात अभिवादन करण्यात आले.

महात्मा जोतिबा फुले यांच्या १९८ व्या जयंतीनिमित्त नाशिक महानगरपालिकेच्या वतीने मुंबई नाका येथील फुले स्मारकात अभिवादन सोहळ्याचे आयोजन करण्यात आले होते. सामाजिक न्याय आणि शिक्षणाच्या अप्रदूत

असलेल्या महात्मा जोतिबा फुले आणि क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांच्या स्मृतीस पुष्पांर्पण करून त्यांना कृतज्ञतेची मानवंदना महापालिका आयुक्त तथा प्रशासक मनिषा खत्री यांनी उपस्थित राहून अभिवादन करून दिली. त्यांच्या समवेत उपआयुक्त नितीन पवार, कार्यकारी अभियंता सचिन जाधव, जनसंपर्क अधिकारी योगेश कमोद, माजी स्थायी समिती सभापती नानासाहेब महाले, नगरसेवक दत्ताजी पाटील, उत्सव समिती

अध्यक्ष अंबादास खैरे, समता परिषद प्रदेश सरचिटणीस समाधान जेजुरकर शंकरराव पोरजे, साहेबराव भोसले तसेच अनेक मान्यवर उपस्थित होते. या कार्यक्रमाच्या निमित्ताने समाजसुधारणेचा वसा पुढे नेण्याचा संकल्प करण्यात आला. उपस्थित मान्यवरांनी महात्मा फुले यांच्या विचारांचे महत्त्व अधोरेखित करत नाशिक शहरात सामाजिक समता आणि शिक्षणाचा प्रकाश अधिक व्यापक करण्याचा संदेश दिला.

विज्ञानाची वारी, 'मविप्र' काचुर्ली आश्रमशाळेच्या दारी

नाशिक । मविप्र माजी विद्यार्थी संघटना व नेहरू विज्ञान केंद्र, मुंबई यांच्या सहकार्याने भ्रमणशील विज्ञान प्रयोगशाळा त्र्यंबकेश्वर तालुक्यातील काचुर्ली येथील मविप्र समाजाच्या आश्रमशाळेत विद्यार्थ्यांच्या भेटीला आली होती.

यावेळी या प्रयोगशाळेत विविध प्रकारचे २० प्रयोग-प्रात्यक्षिके -प्रतिकृती विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष बघायला तसेच अनुभवायला मिळाल्या. प्रत्यक्ष प्रतिकृती हाताळताना कुतूहल

निर्माण होऊन कृतीचा आनंद होत होता. यावेळी विविध प्रत्यक्षिकांतील वैज्ञानिक तत्वे विद्यार्थ्यांना स्पष्ट करण्यात आले. तसेच काही विद्यार्थ्यांनी सक्रिय सहभाग घेत प्रयोगांचे स्पष्टीकरण देण्याचा प्रयत्न केला. त्याचप्रमाणे 'विविध जादूच्या प्रयोगांच्या माध्यमातून अंधश्रद्धा निर्मूलन व त्यातील वैज्ञानिक तत्व नेहरू विज्ञान केंद्राचे मार्गदर्शक शेखर मरकड, अनिकेत ठोके, पृथ्वीराज पाटील यांनी सविस्तर स्पष्ट केले. त्याशिवाय पृथ्वीची निर्मिती, पृथ्वीवर सजीवांची

निर्मिती याविषयीची व्हिडिओ प्रोजेक्टरवर दाखविण्यात आले. या फिरत्या विज्ञान प्रयोगशाळेचा हा अनुभव विद्यार्थी व शिक्षकांसाठी आगळावेगळा अनुभव होता. यावेळी शाळेतील १ ली ते ८ वीच्या जवळपास ३३० विद्यार्थ्यांनी या प्रदर्शनाचा लाभ घेतला.

यासाठी मविप्र माजी विद्यार्थी संघटनेचे प्रशांत निकाळे व सदस्यांनी नियोजन केले होते. यावेळी नवनाथ ठाकरे, तुषार पवार, अविनाश भिसे यांसह शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते.

मनमाडला काढण्यात आलेल्या हुंकार रॅलीला प्रचंड प्रतिसाद

नांदगाव । बिहार राज्यातील महाबोधी महाविहार हे ब्राह्मण व इतर धर्मियांच्या ताब्यातून मुक्त करावे यासाठी देशभरात बिहार राज्यातील महाबोधी महाविहार येथे सुरू असलेल्या आंदोलनास पाठिंबा देण्यासाठी गुरुवारी (दि.१०) मनमाड शहरात काढण्यात आलेल्या हुंकार रॅलीस मोठ्या संख्येने आंबेडकर नागरिक, महिला, पुरुष युवक हातात निळे ध्वज, पंचशीलाचे धम्मद्वज हातात घेऊन सहभागी झाली होते. या रॅलीत निषेध पत्र जोरदार घोषणाबाजी करण्यात आल्या.

भंते दीपंकर व भंते उपाली बोधी यांच्या नेतृत्वाखाली आंदोलनाची सुरुवात मनमाड शहरातील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर वसतिगृह येथून झाली. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या जयघोषात महाबोधी महाविहार मुक्तीच्या जयघोषक सुरुवात झाली. मनमाड शहरातील सर्व मोक्याच्या ठिकाणाहून रॅली

काढण्यात आली. रॅलीचे डॉ.आंबेडकर पुतळा येथे या रॅलीचे सभेत रूपांतर झाले. याप्रसंगी प्रवीण पगारे, पी आर निळे,

रवी निकम व भंते उपाली बोधी यांची भाषणे झाली. प्रसंगी बौद्धार्थ अर्जुन साळवे यांनी गीत गायले. उपस्थित भगिनी यांच्या हस्ते

मंडल अधिकारी यांचेमार्फत नांदगाव तहसील कार्यालयाचे तहसीलदार यांना निवेदन देण्यात आले.

याप्रसंगी मनमाड शहर पोलीस निरीक्षक विजय करे व पोलीस कर्मचारी यांनी रॅली दरम्यान संरक्षणाची जबाबदारी उत्तमरित्या पार पाडली. रॅली दरम्यान फुले, शाहू, आंबेडकर मुस्लिम मूलनिवासी विचार मंच यांच्यावतीने पिण्याच्या पाण्याची उत्तम सोय करण्यात आली होती.

आंदोलन प्रसंगी सर्व पक्षांचे नेते तथा बौद्धार्थ उपस्थित होते. महत्त्वाचे म्हणजे महिलांनी व युवकांची उपस्थिती यावेळी लक्षणीय उरली. यावेळी महाबोधी महाविहार हे ब्राह्मण व इतर दरम्यानच्या जोखडातून मुक्त करावे (२) बि टि अॅक्ट १९४९ रद्द करावा, महाबोधी महाविहार बौद्धांच्या ताब्यात देण्यात यावे, सरकारने बौद्धांच्या धार्मिक गोष्टीत हस्तक्षेप करू नये. आदी मागण्या यावेळी करण्यात आल्या.

सदर हुंकार रॅलीचे आयोजन संविधान प्रेमी कथा आंबेडकरवादी मनमाड शहर यांनी केले.

ज्ञान, शक्ती, भक्ती, ऊर्जा व बुद्धिमत्तेचा महासागर संकटमोचन महाबली हनुमान

भक्तशिरोमणी हनुमान!

महाबली हनुमान सर्वांचेच संकट मोचन आहेत. हनुमान जन्मोत्सव दरवर्षी चैत्र पौर्णिमेला येत असते. चैत्रशुद्ध प्रतिपदेला गुडीपाडवा म्हणजेच हिंदू धर्माचे नवीन वर्ष, यानंतर चैत्र शुद्ध नवमीला श्रीरामाचा जन्मोत्सव आणि चैत्र पौर्णिमेला हनुमान जन्मोत्सव साजरा केल्या जाते.भगवान प्रभु रामचंद्र विष्णुचे अवतार आहे तर महाबली हनुमान शंकरजींचा अवतार आहे.

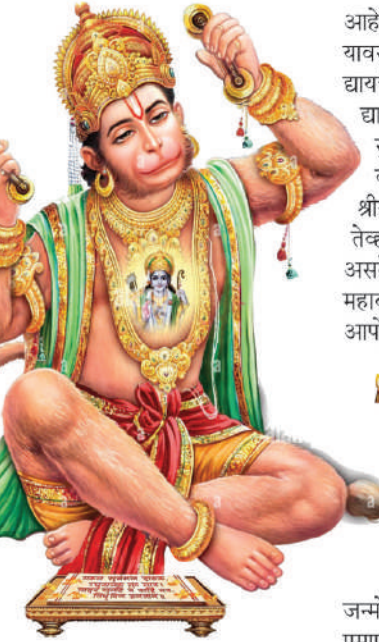
मुख्यत्वेकरून हनुमानाची पूजा रूईच्या फुलांनी केली जाते. भारतात हनुमान जन्मोत्सवाला पुजाअर्चना करून भव्य शोभायात्रा मोठ्या प्रमाणात काढण्यात येते. महाबली हनुमान हे राम भक्त होते. त्यांच्याजवळ ज्ञान आणि गुनांचा मोठा भंडार होता. त्याचप्रमाणे आपल्यावर जेव्हा-जेव्हा संकटे ओढावतात तेव्हा-तेव्हा आपण हनुमानाला साकडे घालत असतो म्हणूनच हनुमानाचा संकटमोचन म्हटल्या जाते.

हनुमानाने रावण दरबारी रामाचे दुत म्हणून चोख भूमिका बजावली.रावण महाय्यानी व राजनितीज्ञ होता. परंतु अहंकारी असल्याने त्याने संपूर्ण मयादांचे उल्लंघन करून हनुमानाच्या शेपटीला आग लावली. परंतु याचा रावणावर विपरीत परिणाम झाला. कारण हनुमान रामाचे दुत म्हणून रावण दरबारी गेले होते.

त्यामुळे हनुमानाने संपूर्ण लंका आगीच्या स्वाधीन करून लंका दहन केले आणि हनुमानाने आपल्या रामभक्तीचे, ज्ञानाचे व शक्ती प्रदर्शन केले. कारण रामाचे संकट म्हणजे स्वतःचे संकट असे हनुमान समजत आणि रामाच्या सुरक्षेसाठी असुरी

शक्तीचा संहार करण्यास मदत केली व असुरी शक्तीचे पानीपत केले.महाबली हनुमान रामकथेतील मुख्य सुत्रधार समजल्या जाते. राम, लक्ष्मण, सिता यांच्या सोबत हनुमानाची भूमिका वटवृक्षाच्या सावली सारखी अफाट असल्याचे दिसून येते. तिच प्रतीकृती आज भारतात प्रत्येक मोहल्ल्यात व गावात दिसून येते. मोहल्ल्या-मोहल्ल्यात व गावा-गावागातील जवळपासच्या पटांगणांमध्ये हनुमानजींचे मंदिर दिसून येते. गावातील कठीण प्रसंग असो किंवा आपल्या स्वतः वरील कठीण प्रसंग असो किंवा शुभ प्रसंग अशा प्रसंगी सर्वच महाबली हनुमान यांना साकडे घालून आलेले संकट व येणारे संकट दुर करण्यासाठी आणि सुख:शांती निर्माण व्हावी यासाठी पुजाअर्चना केली जाते व साकडे घातले जाते.

श्रीराम,लक्ष्मण व सीता १४ वर्षे वनवासात असतांना वजरंबली हनुमान व त्यांच्या संपूर्ण वानरसेनेणे सुरक्षा कवच बनून कार्य केले.कारण वजरंबली हनुमान अहोरात्र रामाचाच जप करायचे म्हणूनच रामाचा जय-जयकार करतांना रामासोबतच हनुमानाचे नाव मोठ्या आदराने घेतले जाते. याप्रमाणे "सीयाबल रामचंद्र की जय पवनसुत हनुमान की जय" म्हणजेच जोथे राम तीथे आपल्याला वजरंग बली हनुमान दिसून येतो. सीतामाई यांनी ठरविले की आपल्यासाठी रावणासारख्या बलाढ्य शत्रूशी वानरसेनेने आणि हनुमान यांनी लढा दिला म्हणून प्रत्येकाला काहीतरी द्यायचे म्हणून भेट वस्तू दिल्या.

यात हनुमानाचा पराक्रम पाहून त्या अती प्रसन्न होत्या. त्यामुळे हनुमानाला आगळीवेगळी मोठी वस्तु भेट देण्याचे ठरवले. अशावेळी सीतामाईने आपल्या माहेरवरून मिळालेला नवरत्नाचा हार हनुमानाला आदरतिथ्याने भेट दिला. हनुमानाने हाराचा सन्मानाने स्वीकार केला. परंतु काही क्षणात हनुमानाने हारातील मनी दातांनी तोडायला सुरुवात केली. सीतेच्या तळपायाची आग मस्तकात गेली व हनुमानाला जाव विचारला तेव्हा हनुमान म्हणाले माई ज्या वस्तुत राम- सीता नाही त्याचा मला काय उपयोग? मी रामभक्त आहे असे म्हणत हनुमानाने आपली छाती फाडून आपल्या हृदयात राम-सीता आहे हे सीतामाईला दाखवून दिले. हनुमानाची भक्तीपाहून प्रभुश्रीराम म्हणाले तुझे माझ्यावर एवढे ऋण

आहे की मी तुला काय भेट देणार ? यावर हनुमान म्हणाले हे प्रभुरामचंद्र द्यायचेच असेल तर एकच आशिर्वाद द्या, जोथे-जोथे तुमचे भजन-किर्तन सुरू असेल त्याचे श्रवण करण्याची मला संधी द्या.यावर श्रीराम तथास्तु म्हणाले ! तेव्हापासून जिथे-जिथे रामनाम सुरू असते, रामाचा गजर होतो तिथे-तिथे महाबली हनुमानाचे नाव आदराने आपोआप येते. हनुमान जन्मोत्सवाला सर्वांनीच पवनपुत्र महाबली हनुमान यांना साकडे घालून धरतीवरील कमी होत असलेल्या प्राणवायूची मात्रा पूर्ण करण्यासाठी देशातील संपूर्ण हनुमान भक्तांनी हनुमान जन्मोत्सवाच्या निमित्ताने मोठ्या प्रमाणात वृक्षलागवड करणे गरजेचे आहे. करोना काळात प्राणवायूचा पुरवठा न मिळाल्याने अनेकांना आपले प्राण गमाववे लागले होते.

यामुळे वृक्ष लागवडीमुळे आपल्याला मोठ्या प्रमाणात ऑक्सिजन व प्राणवायू मिळण्यास मोठी मदत होईल याचा फायदा मानव, पशुपक्षी व संपूर्ण जीव-जंतु यांना मोठ्या प्रमाणात मिळेल. यामुळे आपल्याला पृथ्वीतलावर हनुमान प्रगट झाल्याचे अश्चर्य दिसून येईल. सध्याच्या परिस्थितीत सोशल मीडियाच्या युगात आजचा युवा वर्ग बुद्धीने जरी हुशार आणि तर्बज असला तरी शारीरिक दृष्ट्या परीपक्व नाही. महाबली हनुमान हे शक्तीचे प्रतीक आहे. त्यामुळे प्रत्येकांनी हनुमानाचे नामस्मरण करून आपल्या आरोग्यासाठी दररोज व्यायाम करणे गरजेचे आहे. यामुळे उर्जा निर्माण होवून शरीर

सुदृढ रहाण्यास मोठी मदत होईल. हे पवणपुत्र हनुमान या कलियुगात भ्रष्टाचार एवढा शिगेला पोहोचला आहे की मुठभर राजकीय पुढाऱ्यांनी करोडो रुपयांची चल-अचल संपत्ती डांबून ठेवल्याने भ्रष्टाचार, बेरोजगारी, शेतकऱ्यांच्या समस्या व महागाईच्या रूपात असुरी शक्ती निर्माण झाली आहे. असुरी शक्तीमुळे आज सर्वसामान्यांचे जगणे अत्यंत कठीण झाले आहे.

या कठीण प्रसंगी हे पवनपुत्र हनुमंता वायुरूपात या धर्तीवर प्रगट हो आणि वाममार्गाने चल-अचल संपत्ती कमण्याच्या असुरांना त्यांची जागा दाखवून सर्वसामान्यांना महागाईच्या संकटातून बाहेर काढ. कारण मुठभर भ्रष्टाचान्यांमुळे सर्वसामान्यांचे जगणे अत्यंत कठीण झाले आहे. अशा संकट प्रसंगी हे संकटमोचन महाबली हनुमान आपण कोणत्याही रूपात पृथ्वीतलावर धावून यावे अशी आपल्या चरणी प्रार्थना करतो. आज हनुमान जन्मोत्सवाचे औचित्य साधून सर्वांनीच वृक्षारोपणाचा संकल्प करावा यामुळे एकाच दिवशी लाखोंच्या संख्येने वृक्षलागवड होईल. यामुळे गुरांना चारा, पशु-पक्षांना सावली व मानव-जीवजंतूंना शुद्ध हवा मिळण्यास मोठी मदत होईल. असे जर झाले तर प्रत्येक झाडात, पानात, फुलात व फळ्यात आपल्याला महाबली हनुमानजींचे दर्शन अवश्य होईल. कारण महाबली हनुमान नेहमीच निसर्गाच्या सांनिध्यात रहायचे. एक मुल्लाने बोलला जय जय हनुमान !!!

रमेश कृष्णावर लांजेवार स्वतंत्र प्रकाश, नागपूर. ९९२१६०९७७९

बाबासाहेबांच्या लढ्याप्रती एकनिष्ठ राहण्याची गरज

जातिवाद, मनुवाद, भेदाभेद, विषमता, अन्याय, अत्याचार, शोषण, अंधश्रद्धा या अमानवीय प्रवृत्त्या विरोधात भारतरत्न, महामानव, विश्वभूषण, बोधिसत्व, मुक्तिदाता, भारतीय संविधानाचे शिल्पकार, परमपूज्य डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी रणशिंग फुंकले आणि लढा दिला. समता, स्वातंत्र्य, न्याय व बंधुत्व ही विचारतत्वे, विचारधारा भारतीय संविधानाच्या माध्यमातून देशाला अर्पण केलीत.

दादासाहेब पी. बी.खडसे मुख्य संपादक लोकतंत्र नायक

आज संपूर्ण भारत देशाची व्यवस्था, राज्य कारभार भारतीय संविधानानुसार चालत आहे, भारतीय संविधानानुसार भारतातील प्रत्येक नागरिकाला समता,स्वातंत्र्य, न्याय व बंधुत्व या विचार तत्वांची फळे चाखता यावीत यासाठी देश पुढे मार्गक्रमन करीत आहे. भारतीय संविधानामुळेच समता, स्वातंत्र्य, न्याय व बंधुत्व या हक्क विचारधारेची हमी प्रत्येक भारतीयाला भारतीय संविधानाचे शिल्पकार परमपूज्य डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या संविधानामुळेच मिळाली आहे. असे असतानाही मनुवादी विचारसरणीचे विषमतावादी, जातीवादी लोक डोके वर काढू पहात आहेत.

दलित, शोषित, पिढीता वरील जातीय भेदभावातून अन्याय अत्याचार आजही वाढतच आहे. अनुसूचित जाती, जमाती, आदिवासी आणि स्त्रिया यांचे न्याय, हक्क व अधिकार हिरावल्या जात आहेत. दलित, शोषितांना भारतीय संविधानानुसार न्याय मिळणे कठीण व दुर्लभ असेच होऊन बसले आहेत. बेरोजगारी व गरिबी वाढत आहे. श्रीमंत हा अधिक श्रीमंत बनत आहे पुंजीवादाने डोके वर काढलेले आहे.

मुक्तिदाता, विश्ववर डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी शिका,संघटित व्हा आणि संघर्ष करा हा मंत्र तुम्हा आम्हाला दिला. समता, स्वातंत्र्य, न्याय व बंधुत्व प्राप्त करण्यासाठी मुक्तिदाता डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या विचारांच्या सामाजिक राजकीय व धार्मिक स्तरावरील सर्वच लढ्याला मनुवाद्यांनी खिंडारे पाडून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी उभारलेला हा "भीम लढा" मनुवाद्यांनी साम-दाम-नीती -दंड -भेद वापरून कमकुवत, कमजोर केलेला दिसतो.

मुक्तीदाता डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या महापरिनिवारणनंतर या भिम लढ्याला मनुवाद्यांच्या दावणीला बांधण्याचे काम तत्काथित बेईमान पुढाऱ्यांनी केल्याचे दिसते. मुक्तिदाता, महामानव डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या विचार व लढ्या प्रति आंबेडकारी अनुयायांनी एकवटून, एकसंध होऊन समता, स्वातंत्र्य व बंधुत्व व न्यायासाठी प्रामाणिक व एकीकृत होऊन लढण्याची खऱ्या अर्थाने आज गरज आहे.

परमपूज्य डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी लिहिलेल्या भारतीय संविधानाच्या रक्षणाची आज गरज आहे. भगवान बुद्धाची धम्मतत्वे रोजच्या जीवनात प्रामाणिकपणे अंगीकारण्याची गरज आहे.

विहार राज्यातील बोधगया येथील महाबोधी महाविहार हे अद्यापही कथित मनुवादी लोकांच्या ताब्यात आहे, महाबोधी बुद्ध विहार मनुवाद्यांच्या

ताब्यातून मुक्त करणे गरजेचेआहे. भगवान बुद्ध यांच्या मूर्ती असलेले अनेक मंदिरांवर मनुवादी लोकांचा ताबा आहे, हे पुरातन बुद्ध विहारे मनुवादी पुरोहितांच्या ताब्यातून मुक्त होणे गरजेचे आहे.

अनुसूचित जाती, जमाती अत्याचार प्रतिबंधक कायदा कमजोर करण्यात आला आहे, दलित, शोषित, पिढीतांच्या न्याय व रक्षणासाठी अर्द्धसिटी अंकेत या कायद्याला अधिक शक्तीशाली व मजबूत करणे काळजी गरज आहे. अनुसूचित जाती, जमाती,बौद्ध व आदिवासी यांच्या विकास व कल्याणाकरिता शालेय व महाविद्यालयीन शिक्षण सरसकट मोफत करण्याची गरज आहे.

अनेक सरकारी व्यवस्थापन संस्थांचे खाजगीकरण करण्याचा घात आखल्या जात आहे. ते थांबवणे गरजेचे आहे. गरिबी आणि बेरोजगारी वाढत आहे, दरिद्रिय निर्मूलन होऊन रोजगार उपलब्ध करणे गरजेचे आहे. स्त्रियांवरील होणाऱ्या अन्याय अत्याचाराला वेळीच रोक थांब करण्याची नितांत गरज आहे. तसेच वाढत्या अंधश्रद्धेचे निर्मूलन करणे गरजेचे आहे. देशात व राज्यात मोठ्या प्रमाणात भ्रष्टाचार वाढत चाललेला आहे, या वाढत्या भ्रष्टाचाराला समूळ नष्ट करणे देशाच्या प्रगती व विकासासाठी आवश्यक आहे.

यापुढील आंबेडकरी आंदोलनाचा लढा या साम्य दिशेने सामाजिक व राजकीय पटलावर मार्गक्रमण होणे तसेच करणे उपाय योजना आखणे आवश्यक आहे आणि हा आंबेडकरवादी लढा लढण्याची जबाबदारी तुम्हा आम्हा वर येऊन ठेपलेली आहे, हा आंबेडकरवादी लढा आपण लढलाच पाहिजे ती तुमची माझी व आपण सर्वांची प्रामाणिक जबाबदारी आहे.

सोबतच आंबेडकरवादी आंदोलनाला बेईमान व गदार झालेल्या नाटकी, बेईमान व्यक्तींच्या नांया आता ठेचून काढण्याची जबाबदारी आंबेडकरवादी नवयुवकांवर येऊन ठेपलेली आहे. आंबेडकरवादी असल्याचा खोटा बुरखा घालणाऱ्या नाटकी पुढारी, व त्यांच्या कार्याकल्यांना आंबेडकरवादी चळवळीतून हद्दपार करण्याची गरज आहे.

नाटकी, संधीसाधू, बेईमानांना ओळखून आंबेडकरवादी आंदोलनाची धार, गती,अधिक तीव्र व तीष्ण केली तरच शोषित पिढीतांचे न्याय व हक्क तुम्हा - आम्हाला साबुत ठेवता येईल, हे सूर्यप्रकाशाइतके अमिट सत्य आहे. अन्याय, अत्याचार, शोषण, अंधश्रद्धा, भ्रष्टाचार जातीयवाद, आणि मनुवाद विरुद्ध मुक्तिदाता विश्वरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा प्रत्येक अनुयायी, " सच्चा पॅथर," एकसंध,एकसंघटित होऊन शोषित, पीडित, वींचितांच्या समता, न्याय व हक्कासाठी लढला पाहिजे आणि ती खरी गरज आहे.

विश्वभूषण, विश्वरत्न, महामानव,बोधिसत्व, भारतरत्न, मुक्तिदाता, भारतीय संविधानाचे शिल्पकार परमपूज्य डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या येणाऱ्या 134 व्या जयंती दिनांिमित्त तमाम भारतीय जनतेस मंगलमय हार्दिक शुभेच्छा. जय भीम....!!!! जय संघर्ष....!!!!

●●●●●

शिक्षक, लेखक, समाजसुधारक आणि रवी शिक्षणाचा पया घालणारे महात्मा जोतिबा फुले यांची जयंती ११ एप्रिल रोजी साजरी केली जाते. या निमित्त सर्वांना हार्दिक शुभेच्छे !

महात्मा फुले यांचा जन्म ११ एप्रिल १८२७ रोजी सातारा जिल्ह्यातील कटगुण या गावी झाला. त्यांचे मूळ नाव 'ज्योतिराव गोविंदराव फुले' असे होते. त्यांच्या वडिलांचा फुलांचा व्यवसाय असल्यामुळे त्यांना 'फुले' हे आडनाव मिळाले.

जेव्हा जोतिबा फुले ९ महिन्याचे होते, तेव्हा त्यांच्या आईचा मृत्यू झाला. त्यामुळे त्यांची काळजी घेण्याची जबाबदारी त्यांच्या वडिलांवर आली. लहानपणीच आई गेल्यामुळे जोतिबांचा स्वभाव गंभीर आणि समजस बनला. आईचा आधार नसतानाही त्यांनी शिकण्याची इच्छा मनात ठेवली. जोतिबा जेव्हा शाळेत जात होते, तेव्हा त्यांच्या घरातील लोक आणि समाज शिक्षणाला विरोध करत होते. तरीही त्यांनी स्कॉटिश मिशन

क्रांतिसूर्य महात्मा फुले

महात्मा फुले यांनी सावित्रीबाई फुलेंना शिकवले आणि त्यांना शाळेच्या मुख्याध्यापिका बनवले. त्यांनी १८ शाळा काढल्या. त्यांनी १८७३ मध्ये 'सत्यशोधक समाज' स्थापन केला. त्यांनी गुलामगिरी, शेतकऱ्यांचा असूड यासारख्या पुस्तकांही लिहिली. महात्मा फुले यांचा मृत्यू २८ नोव्हेंबर १८९० रोजी झाला. पण त्यांच्या कार्यामुळे आजही आपण शिक्षणाचा प्रकाश पाहतो.

शाळेत प्रवेश घेतला. एकदा ते शाळेत जात असताना काही लोकांनी त्यांची थड्ड केली, पण जोतिबा डगमगले नाहीत. उलट त्यांनी ठरवले की, "माझ्यासारख्या सगळ्यांना शिकायला मिळाले पाहिजे!"

महात्मा फुले यांनी सावित्रीबाई फुलेंना शिकवले आणि त्यांना शाळेच्या मुख्याध्यापिका बनवले. त्यांनी १८ शाळा काढल्या. त्यांनी १८७३ मध्ये 'सत्यशोधक समाज' स्थापन केला. त्यांनी गुलामगिरी, शेतकऱ्यांचा असूड यासारख्या पुस्तकांही लिहिली. महात्मा फुले यांचा मृत्यू २८ नोव्हेंबर १८९० रोजी झाला. पण त्यांच्या कार्यामुळे आजही आपण शिक्षणाचा प्रकाश पाहतो.

क्षितिज कोल्हे
जि. प. प्राथमिक शाळा सुकळी, केंद्र कोठा.
ता. कळंब. जि. यवतमाळ.

हनुमंताच्या कायार्तून मुलांचा व्यक्तिमत्व विकास ! हनुमंता वषांपासून आपण रामभक्त हनुमानाची भक्ती करत आलो आहोत. हनुमंताची दास्यभक्ती हे परमोच्च आदर्शाचे प्रतीक आहे. प्रभू रामासारख्या उच्च स्थानावर हनुमंताचे स्थान आपल्या हृदयात आहे.

हनुमंताचा जन्म चैत्र शुद्ध पौर्णिमेला झाला. जन्मताच त्यांनी आपल्या अद्भुत शक्तीचे प्रदर्शन केले आणि यशूखाली फळ समजून मिळण्यासाठी झेप घेतली. सप्तचिरंजीवांपैकी एक असलेले वीर हनुमान हे केवळ त्यांच्या शौर्यासाठीच प्रसिद्ध नाहीत, तर ते सकल शास्त्रांचे अभ्यासक होते. तत्त्वज्ञान, नाडीतंत्र, संगीत, भाषाशास्त्र, बुद्धीचे वरदान आणि वक्तृत्वकला झ या सर्व गुणांमध्ये ते पारंगत होते.

आजकाल आपण मुलांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी वेगवेगळ्या वर्गांना प्रवेश देतो. मात्र, जर पालकांनी मुलांना हनुमानाचे चरित्र वाचायला दिले, तर त्यांच्या कायार्तून व विचारांमधून मुलांचा व्यक्तिमत्व विकास नक्कीच घडू शकतो. उदाहरणच द्यायचे राहिले तर रामायणातील एक प्रेरणादायी प्रसंग सांगू शकतो. भगवान श्रीराम सीतेचा शोध घेत असताना

ऋष्यमूक पर्वताजवळ आले. त्या वेळी पर्वतावर असलेल्या सुग्रीवाने त्यांना पाहिले आणि त्याला वाटले की वालीनेच त्यांना आपल्याला मारण्यासाठी पाठवले आहे. म्हणूनच तो त्यांची पारख करण्यासाठी हनुमंताला पाठवतो. हनुमंत ब्राह्मणाचा वेष धारण करून श्रीराम आणि लक्ष्मण यांच्याकडे जातो. वेदशास्त्रसंपन्न असलेला हनुमंत आपल्या संभाषण चातुर्याने राम लक्ष्मणाचा परिचय जाणून घेतो. अतिशय आदराने त्यांचे मनोगत जाणून घेतो. आणि संपूर्ण खात्री झाल्यावरच आपले खरे रूप प्रकट करतो. आणि रामाच्या चरणी नतमस्तक होतो. श्रीरामांनी मात्र त्याला केव्हा ओळखले असते. दूत म्हणून संवाद कसा साधावा याचा आदर्श हनुमंत दाखवतो. हनुमंताची राम भक्ती, समर्पण, चातुर्य, बुद्धिमत्ता, कोशल्य हे सगळं आत्मसात करायचे असेल तर हनुमानाला शरण जाऊन. उत्साहात आणि भक्ती भावात हनुमान जयंती साजरी करूया.

■ सौ. रमा देशमुख, नागपूर.

वाचक लिहितात

दास्यभक्तीचा उत्तुंग आदर्श म्हणजे हनुमंताची दास्यभक्ती ! साक्षात भगवंताचे दास्य लाभलेल्या हनुमंताला कोणत्याही प्रकारच्या वैभवाची इच्छा नव्हती. इतकेच नव्हे, तर मोक्षप्राप्तीची सुद्धा इच्छा नव्हती. प्रभू श्रीरामांचे दास्य "रामदास्य" हेच त्यांचे वैभव होते. हनुमंताचे जीवन स्वतःसाठी नव्हतेच. श्रीराम सेवा हेच त्यांचे जीवन होते. अतिप्रचंड शक्तिसंपन्न असूनही नम्रता हा त्यांचा स्थायीभाव होता. साक्षात प्रभू श्रीराम त्यांना मोक्ष देण्यास सिद्ध असतानाही युगानुयुगांच्या अंतारापर्यंत श्रीरामांचा दास होऊन राहणेच हनुमंताने स्वीकारले होते. अशी हनुमंताची दास्यभक्ती अवर्णनीय आहे. त्यांचे संपूर्ण जीवन नम्रता आणि सेवाभावाचे उदाहरण आहे. शक्तीसोबतच भक्ती, बुद्धी आणि सेवाभावाचे प्रतीक म्हणजे श्री हनुमान ! हे हनुमंता, तुज्या भक्तीच्या बळावर आमच्यात संकटांवर मात करण्याची ताकद निर्माण होऊ दे आणि तुज्यासारखी दास्यभक्तीची उत्कम आमच्यात निर्माण होण्यासाठी तूच आम्हाला सद्बुद्धी दे, अशी तुझ्या चरणी प्रार्थना आहे.

■ सौ. प्रिया बागडदेव छिंदवाडा.

भक्त कसा असावा तर तो महाबली हनुमंतासारखा असावा. हनुमंताची प्रभू श्रीरामांप्रती असलेल्या निस्सीम भक्तीची आजतागायत अनेक उदाहरणे आपण गोष्टींच्या रूपाने वाचली आणि ऐकली आहेत.

प्रचंड सामर्थ्य असतानाही आपल्या आराध्याप्रती कसा भक्तिभाव असावा हे हनुमंताच्या जीवनचरित्रावरून लक्षात येते. सप्त चिरंजीवांपैकी एका असलेल्या भक्तशिरोमणी हनुमंताची जयंती यंदा शनिवारी आल्याने तिला विशेष महत्व असणार आहे. अशा भक्तवत्सल, महाबली हनुमंताची प्रभू श्रीरामांप्रती असलेल्या भक्तीचे एक उदाहरण आज आपण पाहणार आहोत

एकदा हनुमानाची निस्सीम भक्ती पाहून प्रभू श्रीरामाने हनुमानाला वर मागण्यास सांगितले. जो कुणी प्रभू श्रीरामाचे स्मरण करत असेल, त्याचे संरक्षण हनुमंत करील आणि कुणीही त्या व्यक्तीचे अहित करू शकणार नाही, असा वर हनुमानाने मागितला.

प्रभू श्रीरामाने तथास्तु म्हटले. त्रेतायुगात प्रभू श्रीराम अयोध्येचे राज्य करत असतांना काशीनरेश सौभद्रच्या मनात रामभेटीची मनीषा जागृत झाली. त्याच वेळी महर्षि विश्वामित्र यांच्याही मनात प्रभू श्रीरामाला भेटण्याची इच्छा निर्माण झाली. दोघेही अयोध्येच्या दिशेने निघाले. वाटेत एका शिव मंदिरात दोघांची भेट झाली. विश्वामित्रांचे शिष्य शिवाच्या मंदिरात विश्वामित्रांचा जयजयकार करत होते.

शिवाच्या मंदिरात केवळ शिवाचाच जयघोष झाला पाहिजे, अन्य कुणाचाही जयजयकार केला, तर शिवाचा अपमान होतो, असे सौभद्र राजाला वाटले आणि त्याने विश्वामित्रांच्या जयजयकाराला विरोध केला. त्यामुळे महर्षि विश्वामित्र त्याच्यावर कोपले आणि त्यांच्यात वाद झाला. दोघेही जेव्हा अयोध्येत पोचले, तेव्हा त्यांना एकाच वेळी प्रभू श्रीरामाचे दर्शन झाले.

महर्षि विश्वामित्रांनी प्रभू श्रीरामाला काशीनरेशाला कठोर शिक्षा करण्याची आज्ञा केली. प्रभू श्रीरामाने दुसऱ्या दिवशी न्यायसभेत वरील प्रसंगाचा न्यायनिवाडा करणार असल्याचे घोषित केले. प्रभू श्रीराम महर्षि विश्वामित्रांच्या सांगण्यावरून आपल्याला कठोर दंडित करतील, या विचारांनी सौभद्र भयग्रस्त झाला. इतक्यात तेथे नारदमुनी प्रगट झाले आणि त्यांनी सौभद्राला हनुमंताची माता अंजनीदेवीला शरण जाण्यास सांगितले. नारदमुनींच्या सांगण्यावरून सौभद्र सुमेरूला गेला आणि त्याने अंजनीमातेचे चरण धरले. अंजनीमातेने त्याची स्थिती जाणून घेतल्यावर त्याचे रक्षण करण्याचे अभय वचन दिले.

तिने हनुमंताला काशीनरेशाचे रक्षण करण्याचे दायित्व सोपवले. हनुमानाने ते स्वीकारले आणि तो दुसऱ्या दिवशी सौभद्राला सोबत घेऊन पवन वेगाने अयोध्येला येऊन पोचला. त्याने

सौभद्राजाला निभंय होऊन शरयू नदीच्या किनारी अखंड रामनामाचे स्मरण करत रहाण्यास सांगितले. सौभद्राजाने अचानक पलायन केल्याची वार्ता दुसऱ्या दिवशी महर्षि विश्वामित्रांना समजल्यावर ते अधिकच कोपित झाले. त्यांनी श्रीरामाला सौभद्राचा वध करण्याची आज्ञा केली. त्याप्रमाणे प्रभू श्रीरामाने सूर्यास्त होण्यापूर्वी सौभद्राचा वध केला.

प्रभू श्रीरामाचे सैनिक सौभद्राला सर्वत्र शोधत होते. त्यांनी तो शरयू नदीच्या किनारी हनुमंतासह रामनामात मग्न असल्याची सूचना महर्षि विश्वामित्र आणि श्रीराम यांना दिली. महर्षि विश्वामित्रांसह प्रभू श्रीराम धनुष्य बाण घेऊन शरयू किनारी आले. त्याने पाहिले की, हनुमान पुढे बसलेला आहे आणि त्याच्या मागे सौभद्र राजा बसलेला आहे.

दोघेही रामनामाचा अखंड जप करत आहेत. प्रभू श्रीरामाने हनुमानाला बाजूला होण्यास सांगितले, तेव्हा हनुमानाने श्रीरामाला त्यांनी पूर्वी दिलेल्या वचनाची आठवण करून दिली. महर्षि विश्वामित्रांनी सौभद्रावर बाण चालवण्याचा आग्रह केला. प्रभू श्रीरामाला कळेना, हनुमानाला दिलेले वरदान खरे करावे कि विश्वामित्रांच्या सांगण्यावरून केलेला पण पूर्ण करावा ?

अखेर गुरुस्थानी असणाऱ्या महर्षि विश्वामित्रांच्या आज्ञेवरून प्रभू श्रीरामाने सौभद्रावर बाण सोडला. हनुमानाच्या कृपेमुळे सौभद्राभोवती रामनामाचे संरक्षण निर्माण झाले होते. त्यामुळे प्रभू श्रीरामाचा बाण सौभद्राला लागला नाही. प्रभू श्रीरामाने अनेक बाण सोडले; परंतु एकही बाण सौभद्राला लागला नाही.

रामबाण विफल होत आहेत, हा चमत्कार पाहून महर्षि विश्वामित्र थक्क झाले. त्यांनी अंतर्मुख होऊन विचार केला आणि त्यांच्या लक्षात आले की, भगवंताला स्वतःच्या वचनापेक्षा भक्ताला दिलेले वरदान पूर्ण होणे अधिक महत्त्वाचे वाटते. त्यामुळे त्यांनी श्रीरामाला पण मागे घेण्यास सांगितले. हनुमानाने काशीनरेश सौभद्राला महर्षि विश्वामित्रांचे चरण धरून क्षमा मागण्यास सांगितले. त्याप्रमाणे सौभद्रने महर्षि विश्वामित्रांची क्षमा मागितली आणि महर्षि विश्वामित्रांनी त्याला क्षमा केले.

अशा प्रकारे हनुमानाने प्रभू श्रीरामाला धर्मसंकटातून सोडवले आणि सौभद्र राजाचे रक्षणीय केले. वरदान आणि पण यांच्या युद्धात वरदानाचा विजय झाला. जर एखादा रामनामाचा जप करत असेल आणि प्रभू श्रीरामाने त्यावर बाण चालवला, तरी त्याचे काहीही अहित होत नाही, हे या प्रसंगातून दिसून येते. भक्तशिरोमणी हनुमानाने रामसे बडा रामका नाम ही म्हण सार्थ ठरविली.

जगन घाणेकर
घाटकोपर, मुंबई.
९६६४५५९७८०

हनुमंताची दास्यभक्ती!

दास्यभक्तीचा उत्तुंग आदर्श म्हणजे हनुमंताची दास्यभक्ती ! साक्षात भगवंताचे दास्य लाभलेल्या हनुमंताला कोणत्याही प्रकारच्या वैभवाची इच्छा नव्हती. इतकेच नव्हे, तर मोक्षप्राप्तीची सुद्धा इच्छा नव्हती. प्रभू श्रीरामांचे दास्य "रामदास्य" हेच त्यांचे वैभव होते.

हनुमंताचे जीवन स्वतःसाठी नव्हतेच. श्रीराम सेवा हेच त्यांचे जीवन होते. अतिप्रचंड शक्तिसंपन्न असूनही नम्रता हा त्यांचा स्थायीभाव होता. साक्षात प्रभू श्रीराम त्यांना मोक्ष देण्यास सिद्ध असतानाही युगानुयुगांच्या अंतारापर्यंत श्रीरामांचा दास होऊन राहणेच हनुमंताने स्वीकारले होते. अशी हनुमंताची दास्यभक्ती अवर्णनीय आहे. त्यांचे संपूर्ण जीवन नम्रता आणि सेवाभावाचे उदाहरण आहे. शक्तीसोबतच भक्ती, बुद्धी आणि सेवाभावाचे प्रतीक म्हणजे श्री हनुमान ! हे हनुमंता, तुज्या भक्तीच्या बळावर आमच्यात संकटांवर मात करण्याची ताकद निर्माण होऊ दे आणि तुज्यासारखी दास्यभक्तीची उत्कम आमच्यात निर्माण होण्यासाठी तूच आम्हाला सद्बुद्धी दे, अशी तुझ्या चरणी प्रार्थना आहे.

■ सौ. प्रिया बागडदेव छिंदवाडा.

बदलत्या ऋतूमध्ये डोळ्याची काळजी कशी घ्यावी?

उन्हाळ्यात तुमच्या त्वचेची आणि आरोग्याची काळजी घेणे महत्त्वाचे असते. बदलत्या हवामानासोबत डोळ्यांतून आपोआप अश्रू येतात ही अनेक लोकांसाठी एक सामान्य समस्या आहे. असे कोणत्याही ऋतूत होऊ शकते.

आरोग्य खराब होण्याचे अनेक कारणे असू शकतात. तज्ञांच्या मते बदलत्या ऋतूमध्ये तुमच्या शरीरातील रोगप्रतिकारकशक्ती वाढवणे गरजेचे असते.

ऋतू बदलताना, हवेत परागकण, धूळ किंवा बुरशीच्या कणांचे प्रमाण वाढते, ज्यामुळे डोळ्यांत जळजळ, खाज सुटणे आणि पाणी येणे असे प्रकार होतात. याशिवाय, या अंलर्जीला ताप किंवा हंगामी अंलर्जीक नेत्रक्षेमलाशोथ असे म्हणतात. थंड किंवा खूप कोरडी हवा डोळे कोरडे करू शकते. ज्यामुळे डोळ्यांना ओलावा देण्यासाठी शरीर जस्त प्रमाणात अश्रू निर्माण करते, ज्यामुळे असे दिसते की डोळ्यांतून आपोआप अश्रू येत आहेत.

जेव्हा आपण गरम टिकाणहून थंड टिकाणी जातो (जसे की एअर कंडिशनिंगरूम बाहेर पडणे), तेव्हा डोळ्यांच्या पृष्ठभागावर परिणाम होतो आणि रिफ्लेक्स फाडणे होऊ शकते. बदलत्या ऋतूमध्ये, बॅक्टे

फुले वाड्यातून क्रांतीचं पाणी पेटलं अन् सुरु झाली सामाजिक क्रांती : भुजबळ

पुणे, नाशिक । ज्यावेळी दलित बहुजन समाजाला कुणी पिण्याचे पाणी देत नव्हते त्यावेळी महात्मा फुले आणि सावित्रीबाई फुले यांनी आपल्या विहिरीचे पाणी बहुजन समाजासाठी पिण्यासाठी उपलब्ध करून दिले. या ठिकाणी बाल संगोपन गृह सुरु केले. विधवा, परितक्त्या महिलांना आपल्या घरात स्थान दिले. त्यांच्या मुलांचे संगोपन केले. आज जे आपल्याला शक्य होऊ शकत नाही हे त्या काळात फुले दाम्पत्याने केले. याच फुले वाड्यातून क्रांतीच पाणी पेटलं आणि देशातील सामाजिक क्रांती सुरु झाली. आपल्या देशात छत्रपती शिवाजी महाराज यांनी राज्यक्रांती केली तर महात्मा फुले यांनी सामाजिक क्रांती केली, असे प्रतिपादन राज्याचे माजी उपमुख्यमंत्री छगन भुजबळ यांनी केले.

क्रांतीसूर्य महात्मा फुले यांच्या जयंतीचे औचित्य साधून शुक्रवारी (दि. १२) उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्यावतीने क्रांतीसूर्य महात्मा जोतीराव फुले व क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांच्या समग्र वाड्मयाचे पुनर्मुद्रित पुस्तकांचे वितरण छगन भुजबळ व तंत्रशिक्षण मंत्री चंद्रकांत पाटील यांच्या प्रमुख उपस्थितीत पार पडले. यावेळी आयोजित कार्यक्रमात ते बोलत होते. या कार्यक्रमाच्या प्रारंभी ना. पाटील आणि भुजबळ यांनी महात्मा जोतीराव फुले व सावित्रीबाई फुले यांच्या पुतळ्यास पुष्पहार अर्पण करत विनम्र अभिवादन केले. यावेळी आमदार हेमंत रासने, पुणे

विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ.सुरेश गोसावी, उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाचे संचालक डॉ.शैलेंद्र देवठाणकर, उच्च तंत्रशिक्षण विभागाचे सहसंचालक डॉ प्रकाश बच्छाव, 'फुले' चित्रपटात महात्मा फुलेची भूमिका केलेले कलाकार प्रतिक गांधी, दिग्दर्शक अनंत महादेवन, निर्मात्या अनुया चौहान कुडेचा, सहनिर्माते रोहन गोडंबे, महात्मा जोतीराव फुले चरित्र साधन प्रकाशन समितीचे सर्व सदस्य, प्रा. दिवाकर गमे, प्रितेश गवळी, मंजिरी धाडगे, डॉ.स्नेहा सोनकाटे, यश बोरारवके, योगेश पिंगळे, पंढरीनाथ बनकर, सपना माळी, अविनाश चौरें, वैष्णवी सातव यांच्यासह विविध क्षेत्रातील मान्यवर व

पदाधिकारी उपस्थित होते. यावेळी भुजबळ म्हणाले की, अनेक दिवसांपासून उपलब्ध नसलेले महात्मा फुले आणि सावित्रीबाई फुले यांच्या समग्र वाड्मयाचे पुनर्मुद्रण होऊन हे साहित्य उपलब्ध झाले आहे ही अतिशय आनंदाची गोष्ट आहे. हे ग्रंथ प्रत्येकी ५० रुपये या सवलतीच्या दराने वाचकांसाठी उपलब्ध झाले आहे. या महापुरुषांचा इतिहास आपण विसरत चाललो आहोत. तो या साहित्यातून जिवंत राहतो आहे. महात्मा फुले यांचा लढा हा ब्राम्हणांच्या विरोधात नाही तर ब्राह्मण्यवादाच्या अंधश्रद्धेच्या विरोधात होता. सामाजिक क्रांतीची सुरुवात या वाड्यातून झाली आहे. त्यामुळे ही जागा

आपल्या सगळ्यांसाठी ऊर्जा केंद्र असल्याचे त्यांनी सांगितले. ते म्हणाले की, सन १९९१ साली शरद पवार यांनी प्रथमतः या साहित्याची शासनामार्फत छपाई करून नाममात्र दहा रुपयात हे समग्र वाड्मय उपलब्ध करून दिले होते. अखिल भारतीय महात्मा फुले समता परिषदेच्या वतीने देशभरात हे साहित्य आपण पोहोचविले. त्यानंतर बराच कालावधीपासून हे समग्र वाड्मय छापले गेलेले नव्हते. त्यानंतर या खात्याचे मंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी केवळ पन्नास रुपयात समग्र वाड्मय उपलब्ध करून दिली आहे. आज हे साहित्य वितरित करताना विशेष आनंद होत आहे. खरंतर महात्मा जोतीराव फुले आणि सावित्रीबाई फुले यांनी निर्माण केलेलं साहित्य आजही आपल्या समाजाच्या विकासासाठी तितकेच महत्त्वपूर्ण आहे असल्याचे त्यांनी सांगितले. ते पुढे म्हणाले की, महात्मा फुले यांच्यावर मराठीत सत्यशोधक चित्रपट प्रकाशित झाल्यानंतर त्यांचे हे कार्य जगभरात पोहोचविण्यासाठी आता हिंदी भाषेत 'फुले' हा चित्रपट येत आहे. या चित्रपटाबद्दल काही वाद निर्माण केले जात आहे. खरतर मी त्या दिग्दर्शक आणि निर्मात्यांशी चर्चा केली. त्यांनी जे पुरावे आहेत त्याच्या माध्यमातून त्यांनी चित्रपटाची निर्मिती केली आहे. त्यामुळे कुठलेही वाद निर्माण होऊ न देता फुले दाम्पत्याचा हा इतिहास जगासमोर येऊन असे आवाहन त्यांनी केले.

करवीर बजरंगी... जय जय जय जय हनुमान...

पंचवटीतील पंचमुखी हनुमान मंदिरात हनुमान जन्मोत्सव मोठ्या उत्साहात साजरा होत असून, या निमित्ताने मंदिर प्रशासनातर्फे दर्शनासाठी येणाऱ्या हनुमान भक्तांसाठी २१०० किलो मोतीचूर बुंदीचे लाडू बनविण्यात आले आहे.

(छाया : सोजळ साळी, नाशिक)

नासाका माध्यमिक विद्यालयात महात्मा फुले यांना अभिवादन

नासाका विद्यालयात महात्मा फुले यांना जयंतीनिमित्त अभिवादन करताना मुख्याध्यापक अरुण पगार, चंद्रकांत खानकरी यांच्यासह विद्यार्थी, शिक्षक आणि कर्मचारी.

नाशिकरोड । पळसे येथील नासाका कार्यस्थळावरील विद्यालयात थोर समाजसुधारक महात्मा ज्योतिराव फुले यांना जयंतीनिमित्त अभिवादन करण्यात आले. नासाका माध्यमिक विद्यालयाचे मुख्याध्यापक अरुण पगार, आदर्श प्राथमिक विद्यामंदिरचे मुख्याध्यापक चंद्रकांत खानकरी,

विद्यार्थी आणि शिक्षक-कर्मचारी यांच्या उपस्थितीत महात्मा फुले यांच्या प्रतिमेचे पूजन करण्यात आले. शिक्षक रवींद्र मारुंजकर यांनी महात्मा फुले यांच्या समाज सुधारणा आणि स्त्री शिक्षणाच्या महनीय कार्याला उजाळा दिला. विद्यालयातील विद्यार्थ्यांसह शिक्षक आणि कर्मचारी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

महत्त्वाचे

इंटरनॅशनल ऑलिम्पियाड परीक्षेत 'आदर्श'च्या विद्यार्थ्यांचे सुयश

नाशिक । वणी येथील मविप्रच्या आदर्श इंग्लिश मिडियम स्कूलमधील विद्यार्थ्यांनी एन्थूनो इंटरनॅशनल ऑलिम्पियाड परीक्षेत सुयश मिळविले. या स्पर्धेत शाळेतील एकूण २२ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवला होता. त्यातील ६ विद्यार्थ्यांनी सुवर्णपदक मिळविले. ४ विद्यार्थ्यांनी रौप्यपदक व २ विद्यार्थ्यांनी कांस्यपदक मिळविले. या परीक्षेसाठी विद्यार्थ्यांना सहशिक्षिका कु. डिंपल गांगुडें यांचे मार्गदर्शन लाभले. मुख्याध्यापिका एस. डी.काळे यांनी विद्यार्थ्यांना पदके देऊन सन्मानित केले. मविप्रचे सर्व पदाधिकारी, पेठ-दिंडोरी संचालक प्रतिष्ठे जाधव, शिक्षणाधिकारी डॉ. के. एस. शिंदे, मुख्याध्यापिका एस. डी.काळे, सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी विद्यार्थ्यांचे अभिनंदन केले.

मेघवाळ समाजातर्फे महात्मा फुले जयंती उत्साहात साजरी

नाशिक । येथील मेघवाळ समाजच्यावतीने महात्मा ज्योतिराव फुले यांची जयंती डॉ.आंबेडकर कॉलनी, संत वीर मेघमाया चौक, रेडक्रॉस, नाशिक येथे मोठ्या उत्साहात

साजरी करण्यात आली.या प्रसंगी महात्मा फुले यांच्या पुतळ्यास संघर्ष समितीचे नेते सुरेश मारू यांच्या हस्ते पुष्पहार अर्पण करण्यात आला. या प्रसंगी सुरेश मारू यांनी मनोगत व्यक्त करताना सांगितले की, फुले दाम्पत्यांनी मान,अपमान सहन करून देशामध्ये शिक्षणाची मुहूर्तमेढ राबविण्याचे काम फुले दांपत्यांनी केले. यामुळे देशामध्ये आज शिक्षणाचे जे जाळे उभे आहे ते यांच्यामुळेच. आज दलित, महिला, अपलसंख्य समाजातील लोकांना जे शिक्षण मिळत आहे, शिक्षणामुळे प्रगती होत हे महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्यामुळेच झालेले आहे अन्यथा हा वर्ग आजही अशिक्षित राहिला असता असे सांगितले. या प्रसंगी संघर्ष समितीचे जयसिंगभाई मकवाना, गोपाळ गिलातर, रतिश मारू, नरेश सुमरा, भरत बोरीचा, हेतल राठोड, यमुना बारिया, अनिताबेन राठोड, श्रीकांत बाबरिया, जितु मारू, मनोज मकवाना, देवेन मारू, आनंद चव्हाण, चेतन मारू, दिनेश चव्हाण, राहुल मारू, हरीश मारू, निलेश धारिया, हर्षद पडाया, वीरन मारू, पंकज परमार आदींसह पदाधिकारी उपस्थित होते.

बारावीपर्यंत मराठी विषय अनिवार्य करा

मराठी विषय महासंघाचे जिल्हाधिकारी यांना निवेदन

निवासी जिल्हाधिकारी राजेंद्र वाघ यांना निवेदन देताना मराठी विषय महासंघाचे पदाधिकारी.

नाशिक । दि. १३ सप्टेंबर २०२४ रोजी पारित झालेल्या 'महाराष्ट्रामध्ये बारावीपर्यंत मराठी विषय सक्तीचा करण्याबाबतच्या शासनादेशाची अंमलबजावणी येत्या नवीन शैक्षणिक

वर्षापासून करावी, अशा मागणीचे निवेदन मराठी विषय महासंघाने निवासी जिल्हाधिकारी राजेंद्र वाघ यांना दिले. याप्रसंगी महासंघाचे जिल्हाध्यक्ष प्रा. चांगदेव खोले, उपाध्यक्ष प्रा.

विनोद पवार, उपाध्यक्ष प्रा. चंद्र बोर्से, सल्लागार प्रा. सविता सोनवणे, सहखजिनदार प्रा. वंदना रायते, इगतपुरी तालुका प्रतिनिधी प्रा.अर्चना पाटील आदी प्रतिनिधी उपस्थित होते. निवेदनात

म्हटले आहे की, आक्टोबर महिन्यात केंद्र शासनाने मराठी भाषेला अभिजात मराठी भाषेचा दर्जा दिला आहे. १३ सप्टेंबर २०२४ रोजी राज्य शासनाने मराठी विषय इयत्ता बारावीपर्यंत सक्तीचा केलेला आहे; परंतु मराठी भाषा ही सर्व विद्या शाखेत अनिवार्य करून शासन आदेशाची अंमलबजावणी येत्या शैक्षणिक वर्षापासून करावी, यासाठी राज्य महासंघाचे अध्यक्ष सुनील डिसले, कार्याध्यक्ष मनीषा रिठे, सचिव बाळासाहेब माने यांच्या मार्गदर्शनाखाली जिल्हाध्यक्ष प्रा. चांगदेव खोले, उपाध्यक्ष प्रा. विनोद पवार, प्रा.चंद्र बोर्से यांनी जिल्हाधिकारी यांच्यामार्फत मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, उपमुख्यमंत्री अजित पवार, शालेय शिक्षणमंत्री दादा भुसे आणि मराठी भाषा उद्योगमंत्री उदय सामंत यांच्याकडे लेखी निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे.

राज्य स्पर्धेत खेळाडू चांगली कामगिरी करतील असा विश्वास : दीपक निकम

लॅक्रॉस या खेळाची जिल्हा निवड चाचणी उत्साहात

नाशिक । नाशिक जिल्हा लॅक्रॉस असोसिएशनच्या वतीने आयोजित जिल्हा निवड चाचणी मोठ्या उत्साहाने पार पडली. या निवड चाचणीमध्ये सब. सबज्युनिअर, ज्युनिअर आणि सीनियर या तीन गटांचा समावेश होता.

जागतिक ऑलिंपिक संघटनेने लॅक्रॉस या खेळाचा समावेश २०२८ मध्ये लॉस एंजेलिस, कॅलिफोर्निया युनायटेड स्टेट्स येथे होणाऱ्या ऑलिंपिक स्पर्धेत केला आहे. खेळाडूंना या खेळाची सखोल माहिती मिळावी यासाठी

नाशिक येथे गेल्या पाच - सहा महिन्यांपासून प्रयत्न केले जात आहेत. या खेळामध्ये जास्तीत जास्त खेळाडूंनी सहभागी व्हावे, खेळाडूंना योग्य संधी मिळावी यासाठी लॅक्रॉस असोसिएशन ऑफ नाशिकच्यावतीने या खेळाचे साहित्य खेळाडूंना उपलब्ध करून दिले आहे. याचाच एक भाग म्हणून शुक्रवारी (दि. १२) विभागीय क्रीडा संकुल येथे जिल्हा संघांची निवड करण्यासाठी निवड चाचणी आयोजित करण्यात आली. यामध्ये नाशिक जिल्ह्यातील १०६ खेळाडूंनी सहभाग घेतला.

वन्यजीव, पक्ष्यांसाठी बांधले दोन दगडी बांध, पाणवठे

शिवकार्य गडकोट संवर्धन संस्थेचा स्तुत्य उपक्रम

नाशिक । शिवकार्य गडकोट संवर्धन संस्थेने वन्यजीव आणि पक्ष्यांसाठी दगडी बांध आणि पाणवठे श्रमदानाने तयार करून स्तुत्य उपक्रम राबविला. संस्थेची 206 वी दुर्गसंवर्धन मोहीम (दि 6 एप्रिल 2025 रोजी) झाली. या मोहिमेत हा उपक्रम राबविण्यात आला.

उष्णता वाढली असताना तहानलेल्या वन्यजीव पक्षांसाठी, पाळीव प्राण्यांसाठी दिवसभर भर उन्हात राबून दुर्गसंवर्धकानी त्र्यंबक तालुक्यातील जव्हार घाटातील अंबई परिसरातील वाघविहीर नदीच्या घळीत दोन 12 फूट लांबीचे 2. 5 फूट रुंदीचे 2 दगडी बांध रचले. दरम्यान, मोहिमेच्या अखेरीस अंबई येथील शेतात आसलेल्या प्राचीन बारवेचा गाळ काढल्याबद्दल स्थानिक शेतकरी बंधू रमेश भूरुडे व मंगा भूरुडे, यां दोन शेतकर्यांनी श्रमदानात सहभाग घेतला. त्यांबद्दल शिवकार्य गडकोटवतीने वस्त्र, शाल, टोपी देऊन त्यांचा यथोचित सन्मान

करण्यात आला. गेल्या 25 वर्षांहून अधिक काळापासून नाशिकच्या गडकिल्यांच्या संवर्धनात राबणार्या शिवकार्य गडकोट संवर्धन संस्थेने

दरवर्षी घाट जंगलातील घळीत तहानलेल्या वन्यजीव पक्षांसाठी पाणवठे निर्माण केले आहे, यावर्षीही या मोहिमेच्या प्रारंभी

जव्हार घाटातील त्र्यंबक तालुक्यातील अंबई शिवारात दिवसभरात श्रमदान करून वाघविहीर नदीच्या नैसर्गिक क्षेत्रात दोन दगडी बांध व प्रशस्त

त्र्यंबक तालुक्यातील अंबई येथील प्राचीन बारवेचे जतन करणारे बारवेचा गाळ काढून तिचे बुजलेले स्रोत जिवंत करणारे शेतकरी बंधू रमेश भूरुडे, व मंगा भूरुडे यांना शिवकार्य वतीने वस्त्र देऊन सन्मानित करण्यात आले, ही जल संवर्धन मोहीम अशीच कायम असेल, असे संस्थेचे संस्थापक राम खुरदळ यांनी सांगितले.

पाणवठा सकारण्यात आला. यापुढे ही हरसूल व जव्हार घाटात तहानलेल्या वन्यजीव प्राण्यांसाठी डोंगर घळीत शिरे तयार केले जातील, अशी माहिती यावेळी उपस्थित दुर्गसंवर्धक यांना देण्यात आली. या मोहिमेत शिवकार्य गडकोट संवर्धन संस्थेचे संस्थापक तथा जल व दुर्गअभ्यासक राम खुरदळ, उपाध्यक्ष भूषण औटे, संघटन सचिव तथा माजी सैनिक संजय झारोळे, सांस्कृतिक प्रचार प्रमुख दत्ता कांबळे, सनी

शेवाळे, दुर्गसेवक राज धनगर, संघटक प्रमोद पवार, शेतकरी बंधू मंगा भूरुडे रमेश भूरुडे, दुर्गेश सोनवणे, संस्थेचे चिटणीस किर्ण माळी, विनायक पवार, आदित्य उज्वल, उपस्थित होते. सध्या हवामानात कमालीचे बदल झाले आहेत, वाढती उष्णता, नैसर्गिक संकटे, वाढते वणवे, डोंगरफोडून सर्रास वाढलेली लाकूडतोड, यामुळे वन्यजीव व पक्षांच्या अस्तित्वाला धोका निर्माण झाला आहे. जंगल, डोंगररांगेत मानवी हस्तक्षेपामुळे नैसर्गिक संकटे वाढली आहेत.

गाफिल समाज, असुरक्षित जल, जमीन, जंगल, डोंगर, वन्यजीव व पक्षी यांच्यावर अरिष्ट वाढले आहे, यातून मार्ग काढायचा म्हणून वन्यजीव व पक्षांसाठी शिवकार्य गडकोट संवर्धन संस्था दरवर्षी हरसूल जव्हार घाटात पाणवठे तयार करीत असते, यावेळी तर संस्थेने अंबईच्या शिवारात दोन दगडी बांध व एक मोठा पाणवठा तयार केला.

बालांगण

निसर्ग नानाविध रहस्यांनी भरलेला आहे. तो अस्संख्य आणि अद्वितीय प्राण्यांचे घरही आहे. चला तर, आज अशाच वयानुसार लिंग बदलणाऱ्या एका जीवांविषयी जाणून घेऊ या.

मित्रांनो, रिबन ईल हा समुद्री जलचर नर म्हणून जन्माला येतो आणि नंतर मादीमध्ये रूपांतरित होतो. ही अनोखी प्रक्रिया सागरी जगात खास मानली जाते. मुलांनो, रिबन ईल हा एक सुंदर समुद्री जीव असून तो सामान्य ईल माशापेक्षा वेगळा आहे. ते प्रामुख्याने हिंदी महासागर आणि प्रशांत महासागराच्या उबदार पाण्याच्या भागात आढळतात. त्याचे शरीर लांब आणि पातळ म्हणजेच एखाद्या रिबनसारखे दिसते. म्हणून त्याला 'रिबन ईल' म्हणतात. सर्वात वेगळे वैशिष्ट्य म्हणजे त्याचा चमकदार रंग. हा रंग वयानुसार बदलत राहतो. ते सहसा खडकांमध्ये आणि प्रवाळ खडकांमध्ये लपतात आणि लहान मासे आणि समुद्री कीटक खाऊन पोट भरतात.

रिबन ईलचे आयुष्य तीन टप्प्यात विभागले गेले असून यामध्ये त्याचा रंग आणि लिंग दोन्ही बदलते. म्हणजेच रिबन ईल तरुण असताना रंग पूर्णपणे काळा असतो. मात्र मोठा

लिंग बदलणारे रिबन ईल

होतो तेव्हा त्याचा रंग गडद निळा होतो आणि तो पूर्ण नर बनतो. या टप्प्यात तो पुनरुत्पादनासाठी तयार असतो. हेच रिबन ईल मोठे होतात तसतसे त्यांचे शरीर पिवळे होते. आता ते मादीमध्ये रूपांतरित होतात आणि अंडी घालण्यास

सज्ज होतात. म्हणजेच, प्रत्येक रिबन ईल नर आता मादी म्हणून आपले जीवन सुरू करतो.

रिबन ईल मासा त्याचे लिंग का बदलतो, हे जाणून घेऊ या. निसर्गातील काही जीवांमध्ये सिक्नेन्शियल हर्माफ्रोडिटिझम नावाची प्रक्रिया असते, ज्यामध्ये जीव त्यांचे लिंग बदलू शकतात. रिबन ईलच्या बाबतीत बघायचे तर समुद्रात यांच्या माद्या खूप कमी असतात. म्हणून नर ईल मोठ्या वयात पोहोचतो तेव्हा तो स्वतःला मादीमध्ये

रूपांतरित करतो आणि यातूनच त्यांची प्रजनन प्रक्रिया सुरू राहू शकते. थोडक्यात, यामुळेच त्यांची संख्या अबाधित राहते आणि अस्तित्व धोक्यात येत नाही.

रिबन ईल जवळपास २० वर्षांपर्यंत जगतात. ते इतके लवचिक असतात की अगदी लहान छिद्रांमधूनही जाऊ शकते. पाण्याखाली राहूनही त्यांच्यात वास घेण्याची अद्भुत क्षमता असते. त्याचमुळेच ते दूरवरची शिकार शोधू शकतात. त्याची जीभ सापाच्या जिभेसारखी दोन भागात विभागलेली असते. काही लोक त्यांना मत्स्यालयात देखील ठेवतात, परंतु इथे त्यांची काळजी घेणे खूप कठीण असते. 🐟🐟

साबणाचा शोध लागला कधी?

आपल्या रोजच्या

वापरात असणाऱ्या साबणाचा शोध कधी आणि कसा लागला हे तुम्हाला माहिती आहे का? छोट्या दोस्तांनो, साबणाच्या शोधाबद्दल अनेक कथा आहेत. परंतु सर्वात लोकप्रिय कथा प्राचीन रोमशी संबंधित आहे. असे म्हटले जाते की, रोमजवळ 'सापो' नावाची एक टेकडी होती. तिथे प्राण्यांची चरबी आणि लाकडाची राख यांच्या मिश्रणातून एक फेसयुक्त पदार्थ तयार होऊन नदीत वाहून येत असे. लोक या नदीच्या पाण्याने कपडे धुवायचे तेव्हा कपड्यांवरील डाग वा घाण सहजपणे निघून जात असल्याचे त्यांना जाणवले. म्हणजेच हा फेसयुक्त पदार्थ साबणाचा सर्वात जुना प्रकार होता. तेव्हा 'साबण' हा शब्दही या टेकडीच्या नावावरून आला असल्याचे समजले जाते.

इ.स.पू. २८०० मध्ये साबणाचा पहिला उल्लेख मेसोपोटेमियन संस्कृतीत आढळतो. तेव्हा प्राण्यांची चरबी आणि

लाकडाची राख मिसळून साबण तयार केले जात असल्याचे सांगितले जाते. पुढे इ.स.पू. १५०० काळात प्राचीन इजिप्शियन लोकदेखील साबणासारखा पदार्थ वापरत असत. ते ऑलिव्ह ऑइल, प्राण्यांची चरबी आणि अल्कधर्मी पदार्थांपासून साबण बनवत असत. पुढे रोममध्ये पहिल्या शतकात आंधोळीसाठी लोक साबण वापरू लागले. प्राचीन भारतीय आणि चिनी संस्कृतींमध्येही हर्बल घटकांपासून बनवलेल्या साबणासारख्या गोष्टी वापरल्या जात होत्या. आयुर्वेदात स्वच्छतेसाठी नैसर्गिक घटकांचाही उल्लेख आहे.

मध्ययुगात, युरोपमध्ये स्वच्छतेचे महत्त्व कमी झाले आणि त्यामुळे अनेक रोगांचा प्रसार झाला. पण १२ व्या शतकात अरब शास्त्रज्ञांनी साबण बनवण्याच्या पद्धतीत आणखी सुधारणा केली.

त्यांनी ऑलिव्ह ऑइल आणि सुगंधी पदार्थांपासून उच्च दर्जाचे साबण बनवले जे नंतर युरोपमध्येही लोकप्रिय झाले. साबणाचे औद्योगिक उत्पादन १७ व्या आणि १८ व्या शतकात सुरू झाले. १९ व्या शतकात साबणाचा वापर झपाट्याने वाढला. हळूहळू शास्त्रज्ञांनी वेगवेगळ्या प्रकारचे साबण तयार केले. आज आपल्याकडे अनेक प्रकारचे साबण उपलब्ध आहेत. ते आपण शारीरिक स्वच्छतेबरोबरच संसर्ग दूर करण्यासाठी, त्वचेची चमक टिकवण्यासाठी आणि त्वचा सुगंधी ठेवण्यासाठी वापरतो. 🧼🧼

हे करून बघा

युर्स व्हॉट्सअपवर स्टेटस अपलोड करतात. तुम्हीही तुमचे फोटो, व्हिडिओ तसेच संदेश स्टेटसमध्ये अपलोड करत असाल. काही स्टेटस खूप आकर्षक असतात. एखादं स्टेटस छानसा संदेश देऊन जातं. हा संदेश आपल्याकडे असायला हवा, असंही वाटून जातं. कोणी गमतीशीर व्हिडिओ अपलोड करतं. आपण अनेकांची स्टेटस बघतो. स्टेटसमधले फोटो, व्हिडिओ सेव्ह करता येत नाहीत, असा आपला समज असतो. पण प्रत्यक्षात आपण बघितलेले फोटो आणि व्हिडिओ ऑटो डाउनलोड होऊन सेव्ह होतात. ते नेमके कुठे

अॅप वर्ल्ड

सेव्ह होतात हे आपल्याला कळत नाही. ते भलत्याच फोल्डरमध्ये जाऊन बसतात. तेव्हा ऑटो सेव्ह झालेले फोटो आणि व्हिडिओ कसे बघायचे याविषयी...

फोनमध्ये 'गुगल फाईल्स' अॅप डाउनलोड करून घ्या. यानंतर अॅपच्या डाव्या बाजूला सेटिंग ऑप्शन दिलेला असेल. त्यावर टॅप करून 'शो हिडन फाईल्स' हा पर्याय ऑन करा. यानंतर व्हॉट्सअपवरच्या स्टेटसमध्ये फोटो आणि व्हिडिओ बघा. यानंतर 'गुगल फाईल्स' ओपन करून व्हॉट्सअप फोल्डरमध्ये जा.

माग मीडियामध्ये 'स्टेटसेस' हा ऑप्शन असेल. तिथे तुम्हाला स्टेटसमधले व्हिडिओ आणि फोटो दिसतील. तुमच्या आवडीचे व्हिडिओ, फोटो दुसऱ्या फोल्डरमध्ये सेव्ह करता येतील. 📁📁

ओळखा पाहू

जिज्ञासा

- काश्मीरमधली प्रसिद्ध पश्मिना शाल कोणत्या प्राण्याच्या केसांपासून तयार केली जाते?
- एशियन संघटनेचं मुख्यालय कुठे आहे?
- भारत संयुक्त राष्ट्रांचा सदस्य कोणत्या वर्षी झाला?
- जागतिक बँकेची स्थापना कोणत्या वर्षी झाली?
- नाटोचं मुख्यालय कुठे आहे?
- युनेस्कोचं मुख्यालय कुठे आहे?
- जपानचा राष्ट्रीय खेळ कोणता?
- होपमन कप कोणत्या खेळाशी संबंधित आहे?
- पहिला क्रिकेट कसोटी सामना कोणत्या वर्षी खेळवण्यात आला?
- भारताच्या कसोटी संघाचे पहिले कर्णधार कोण?

झिज्ञासू (०६ ०७२६ (४ ११२२ ११२२ (२ ११२२ ११२२ (० ११२२ (३ ११२२ (४ ११२२ (४ ११२२ (५ ११२२ (६ ११२२ (७ ११२२ (८ ११२२ (९ ११२२ (१० ११२२ (११ ११२२ (१२ ११२२ (१३ ११२२ (१४ ११२२ (१५ ११२२ (१६ ११२२ (१७ ११२२ (१८ ११२२ (१९ ११२२ (२० ११२२ (२१ ११२२ (२२ ११२२ (२३ ११२२ (२४ ११२२ (२५ ११२२ (२६ ११२२ (२७ ११२२ (२८ ११२२ (२९ ११२२ (३० ११२२ (३१ ११२२ (३२ ११२२ (३३ ११२२ (३४ ११२२ (३५ ११२२ (३६ ११२२ (३७ ११२२ (३८ ११२२ (३९ ११२२ (४० ११२२ (४१ ११२२ (४२ ११२२ (४३ ११२२ (४४ ११२२ (४५ ११२२ (४६ ११२२ (४७ ११२२ (४८ ११२२ (४९ ११२२ (५० ११२२ (५१ ११२२ (५२ ११२२ (५३ ११२२ (५४ ११२२ (५५ ११२२ (५६ ११२२ (५७ ११२२ (५८ ११२२ (५९ ११२२ (६० ११२२ (६१ ११२२ (६२ ११२२ (६३ ११२२ (६४ ११२२ (६५ ११२२ (६६ ११२२ (६७ ११२२ (६८ ११२२ (६९ ११२२ (७० ११२२ (७१ ११२२ (७२ ११२२ (७३ ११२२ (७४ ११२२ (७५ ११२२ (७६ ११२२ (७७ ११२२ (७८ ११२२ (७९ ११२२ (८० ११२२ (८१ ११२२ (८२ ११२२ (८३ ११२२ (८४ ११२२ (८५ ११२२ (८६ ११२२ (८७ ११२२ (८८ ११२२ (८९ ११२२ (९० ११२२ (९१ ११२२ (९२ ११२२ (९३ ११२२ (९४ ११२२ (९५ ११२२ (९६ ११२२ (९७ ११२२ (९८ ११२२ (९९ ११२२ (१०० ११२२ (१०१ ११२२ (१०२ ११२२ (१०३ ११२२ (१०४ ११२२ (१०५ ११२२ (१०६ ११२२ (१०७ ११२२ (१०८ ११२२ (१०९ ११२२ (११० ११२२ (१११ ११२२ (११२ ११२२ (११३ ११२२ (११४ ११२२ (११५ ११२२ (११६ ११२२ (११७ ११२२ (११८ ११२२ (११९ ११२२ (१२० ११२२ (१२१ ११२२ (१२२ ११२२ (१२३ ११२२ (१२४ ११२२ (१२५ ११२२ (१२६ ११२२ (१२७ ११२२ (१२८ ११२२ (१२९ ११२२ (१३० ११२२ (१३१ ११२२ (१३२ ११२२ (१३३ ११२२ (१३४ ११२२ (१३५ ११२२ (१३६ ११२२ (१३७ ११२२ (१३८ ११२२ (१३९ ११२२ (१४० ११२२ (१४१ ११२२ (१४२ ११२२ (१४३ ११२२ (१४४ ११२२ (१४५ ११२२ (१४६ ११२२ (१४७ ११२२ (१४८ ११२२ (१४९ ११२२ (१५० ११२२ (१५१ ११२२ (१५२ ११२२ (१५३ ११२२ (१५४ ११२२ (१५५ ११२२ (१५६ ११२२ (१५७ ११२२ (१५८ ११२२ (१५९ ११२२ (१६० ११२२ (१६१ ११२२ (१६२ ११२२ (१६३ ११२२ (१६४ ११२२ (१६५ ११२२ (१६६ ११२२ (१६७ ११२२ (१६८ ११२२ (१६९ ११२२ (१७० ११२२ (१७१ ११२२ (१७२ ११२२ (१७३ ११२२ (१७४ ११२२ (१७५ ११२२ (१७६ ११२२ (१७७ ११२२ (१७८ ११२२ (१७९ ११२२ (१८० ११२२ (१८१ ११२२ (१८२ ११२२ (१८३ ११२२ (१८४ ११२२ (१८५ ११२२ (१८६ ११२२ (१८७ ११२२ (१८८ ११२२ (१८९ ११२२ (१९० ११२२ (१९१ ११२२ (१९२ ११२२ (१९३ ११२२ (१९४ ११२२ (१९५ ११२२ (१९६ ११२२ (१९७ ११२२ (१९८ ११२२ (१९९ ११२२ (२०० ११२२ (२०१ ११२२ (२०२ ११२२ (२०३ ११२२ (२०४ ११२२ (२०५ ११२२ (२०६ ११२२ (२०७ ११२२ (२०८ ११२२ (२०९ ११२२ (२१० ११२२ (२११ ११२२ (२१२ ११२२ (२१३ ११२२ (२१४ ११२२ (२१५ ११२२ (२१६ ११२२ (२१७ ११२२ (२१८ ११२२ (२१९ ११२२ (२२० ११२२ (२२१ ११२२ (२२२ ११२२ (२२३ ११२२ (२२४ ११२२ (२२५ ११२२ (२२६ ११२२ (२२७ ११२२ (२२८ ११२२ (२२९ ११२२ (२३० ११२२ (२३१ ११२२ (२३२ ११२२ (२३३ ११२२ (२३४ ११२२ (२३५ ११२२ (२३६ ११२२ (२३७ ११२२ (२३८ ११२२ (२३९ ११२२ (२४० ११२२ (२४१ ११२२ (२४२ ११२२ (२४३ ११२२ (२४४ ११२२ (२४५ ११२२ (२४६ ११२२ (२४७ ११२२ (२४८ ११२२ (२४९ ११२२ (२५० ११२२ (२५१ ११२२ (२५२ ११२२ (२५३ ११२२ (२५४ ११२२ (२५५ ११२२ (२५६ ११२२ (२५७ ११२२ (२५८ ११२२ (२५९ ११२२ (२६० ११२२ (२६१ ११२२ (२६२ ११२२ (२६३ ११२२ (२६४ ११२२ (२६५ ११२२ (२६६ ११२२ (२६७ ११२२ (२६८ ११२२ (२६९ ११२२ (२७० ११२२ (२७१ ११२२ (२७२ ११२२ (२७३ ११२२ (२७४ ११२२ (२७५ ११२२ (२७६ ११२२ (२७७ ११२२ (२७८ ११२२ (२७९ ११२२ (२८० ११२२ (२८१ ११२२ (२८२ ११२२ (२८३ ११२२ (२८४ ११२२ (२८५ ११२२ (२८६ ११२२ (२८७ ११२२ (२८८ ११२२ (२८९ ११२२ (२९० ११२२ (२९१ ११२२ (२९२ ११२२ (२९३ ११२२ (२९४ ११२२ (२९५ ११२२ (२९६ ११२२ (२९७ ११२२ (२९८ ११२२ (२९९ ११२२ (३०० ११२२ (३०१ ११२२ (३०२ ११२२ (३०३ ११२२ (३०४ ११२२ (३०५ ११२२ (३०६ ११२२ (३०७ ११२२ (३०८ ११२२ (३०९ ११२२ (३१० ११२२ (३११ ११२२ (३१२ ११२२ (३१३ ११२२ (३१४ ११२२ (३१५ ११२२ (३१६ ११२२ (३१७ ११२२ (३१८ ११२२ (३१९ ११२२ (३२० ११२२ (३२१ ११२२ (३२२ ११२२ (३२३ ११२२ (३२४ ११२२ (३२५ ११२२ (३२६ ११२२ (३२७ ११२२ (३२८ ११२२ (३२९ ११२२ (३३० ११२२ (३३१ ११२२ (३३२ ११२२ (३३३ ११२२ (३३४ ११२२ (३३५ ११२२ (३३६ ११२२ (३३७ ११२२ (३३८ ११२२ (३३९ ११२२ (३४० ११२२ (३४१ ११२२ (३४२ ११२२ (३४३ ११२२ (३४४ ११२२ (३४५ ११२२ (३४६ ११२२ (३४७ ११२२ (३४८ ११२२ (३४९ ११२२ (३५० ११२२ (३५१ ११२२ (३५२ ११२२ (३५३ ११२२ (३५४ ११२२ (३५५ ११२२ (३५६ ११२२ (३५७ ११२२ (३५८ ११२२ (३५९ ११२२ (३६० ११२२ (३६१ ११२२ (३६२ ११२२ (३६३ ११२२ (३६४ ११२२ (३६५ ११२२ (३६६ ११२२ (३६७ ११२२ (३६८ ११२२ (३६९ ११२२ (३७० ११२२ (३७१ ११२२ (३७२ ११२२ (३७३ ११२२ (३७४ ११२२ (३७५ ११२२ (३७६ ११२२ (३७७ ११२२ (३७८ ११२२ (३७९ ११२२ (३८० ११२२ (३८१ ११२२ (३८२ ११२२ (३८३ ११२२ (३८४ ११२२ (३८५ ११२२ (३८६ ११२२ (३८७ ११२२ (३८८ ११२२ (३८९ ११२२ (३९० ११२२ (३९१ ११२२ (३९२ ११२२ (३९३ ११२२ (३९४ ११२२ (३९५ ११२२ (३९६ ११२२ (३९७ ११२२ (३९८ ११२२ (३९९ ११२२ (४०० ११२२ (४०१ ११२२ (४०२ ११२२ (४०३ ११२२ (४०४ ११२२ (४०५ ११२२ (४०६ ११२२ (४०७ ११२२ (४०८ ११२२ (४०९ ११२२ (४१० ११२२ (४११ ११२२ (४१२ ११२२ (४१३ ११२२ (४१४ ११२२ (४१५ ११२२ (४१६ ११२२ (४१७ ११२२ (४१८ ११२२ (४१९ ११२२ (४२० ११२२ (४२१ ११२२ (४२२ ११२२ (४२३ ११२२ (४२४ ११२२ (४२५ ११२२ (४२६ ११२२ (४२७ ११२२ (४२८ ११२२ (४२९ ११२२ (४३० ११२२ (४३१ ११२२ (४३२ ११२२ (४३३ ११२२ (४३४ ११२२ (४३५ ११२२ (४३६ ११२२ (४३७ ११२२ (४३८ ११२२ (४३९ ११२२ (४४० ११२२ (४४१ ११२२ (४४२ ११२२ (४४३ ११२२ (४४४ ११२२ (४४५ ११२२ (४४६ ११२२ (४४७ ११२२ (४४८ ११२२ (४४९ ११२२ (४५० ११२२ (४५१ ११२२ (४५२ ११२२ (४५३ ११२२ (४५४ ११२२ (४५५ ११२२ (४५६ ११२२ (४५७ ११२२ (४५८ ११२२ (४५९ ११२२ (४६० ११२२ (४६१ ११२२ (४६२ ११२२ (४६३ ११२२ (४६४ ११२२ (४६५ ११२२ (४६६ ११२२ (४६७ ११२२ (४६८ ११२२ (४६९ ११२२ (४७० ११२२ (४७१ ११२२ (४७२ ११२२ (४७३ ११२२ (४७४ ११२२ (४७५ ११२२ (४७६ ११२२ (४७७ ११२२ (४७८ ११२२ (४७९ ११२२ (४८० ११२२ (४८१ ११२२ (४८२ ११२२ (४८३ ११२२ (४८४ ११२२ (४८५ ११२२ (४८६ ११२२ (४८७ ११२२ (४८८ ११२२ (४८९ ११२२ (४९० ११२२ (४९१ ११२२ (४९२ ११२२ (४९३ ११२२ (४९४ ११२२ (४९५ ११२२ (४९६ ११२२ (४९७ ११२२ (४९८ ११२२ (४९९ ११२२ (५०० ११२२ (५०१ ११२२ (५०२ ११२२ (५०३ ११२२ (५०४ ११२२ (५०५ ११२२ (५०६ ११२२ (५०७ ११२२ (५०८ ११२२ (५०९ ११२२ (५१० ११२२ (५११ ११२२ (५१२ ११२२ (५१३ ११२२ (५१४ ११२२ (५१५ ११२२ (५१६ ११२२ (५१७ ११२२ (५१८ ११२२ (५१९ ११२२ (५२० ११२२ (५२१ ११२२ (५२२ ११२२ (५२३ ११२२ (५२४ ११२२ (५२५ ११२२ (५२६ ११२२ (५२७ ११२२ (५२८ ११२२ (५२९ ११२२ (५३० ११२२ (५३१ ११२२ (५३२ ११२२ (५३३ ११२२ (५३४ ११२२ (५३५ ११२२ (५३६ ११२२ (५३७ ११२२ (५३८ ११२२ (५

